

BÖLÜM IV

AİDAT ALACAKLARI ÜYELERE KESİLEN PARA CEZALARI ÜCRETLER

AİDAT ALACAKLARI , ÜYELERE KESİLEN PARA CEZALARI, ÜCRETLER

Bilindiği üzere oda ve borsaların aidat alacakları, odaların munzam aidat alacakları , borsaların muamele tescil ücreti alacakları, 5590 sayılı Kanunun 76 inci maddesine göre tahakkuk ettirilmiş para zamları, aynı Yasanın 77'inci maddesi uyarınca üyelere verilen para zamları, aynı Yasanın 77'inci maddesi uyarınca üyelere verilen para cezalarına ilişkin oda veya borsa yönetim kurullarınca verilen kararlar ilam hükmündedir.

Bunun anlamı ise, bu alacakların tahsiline ilişkin olarak mahalli icra müdürlükleri nezdinde girişilecek icra takiplerinin özel bir takip yolu olan ilamların icrasına dair icra takibi yolu olması, borçluya 53 örnek icra emri gönderilmesi, borçlunun ise icra takibine itiraz ederek takibi durdurma imkanından mahrum bulunup ancak yetkili icra tetkik mercii hakimliğinde açacağı itiraz davası ile, borcun ödendiği, zaman aşımına uğradığı veya kendisine mehil tanındığı şeklinde sadece üç sebebe istinaden icra takibini iptal ettirebileceği şeklindedir.

Bu bölümde sunulmuş olan muhtelif yargı mercii kararlarının da ortaya koyduğu üzere (aksine tek bir İzmir İcra Tetkik Mercii Hakimliği kararı mevcut olup, onun hatalı bir karar olduğu kesindir) oda, borsaların 5590 sayılı Yasanın 78 inci maddesi uyarınca yürüttükleri icra takiplerinde, borcun doğup doğmadığı hususu dahi tartışma konusu yapılmamaktadır.

Esasen doğru olan da budur. Zira, Oda ve Borsalar, hukuksal yapıları itibariyle kamu kurumu niteliğinde kurumlar olup, aidat, ücret, para zammı, konularına ilişkin olarak verdikleri kararlar, idare işlem niteliği taşımakta, bu işlemlere karşı ancak yetkili idare mahkemeleri nezdinde açılacak iptal davaları yoluyla karşı çıkılabilmektedir. Dolayısıyla bir idare mahkemesi kararıyla iptal edilmediği sürece, oda, borsaların yönetim kurulu kararına bağladıkları bir alacağın, ödendiğinin belge ile isbatı veya zaman aşımına uğradığının isbatı dışında, iptal edilmesi pek mümkün gözükmemektedir.

Para cezalarında ise, 5.7.1982 tarihli Yönetmeliğin 5 inci maddesi gereğince itiraz mercii mahalli Ticaret Mahkemesidir.

Danıştay

İdari Dava Daireleri Genel Kurulu

Esas No: 1995/49

Karar No: 1997/210

ÖZÜ: Yeminli Mali Müşavirlerden munzam aidat alınmaz.

İstemin Özeti:

Yeminli Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan davacı şirketin, kendilerinden ayrıca İstanbul Ticaret Odasınca munzam aidat alınmaması istemiyle yaptığı başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddi yolundaki işlemin iptali istemiyle açtığı dava sonucunda; İstanbul 4. idare Mahkemesince verilen ve Danıştay Sekizinci Dairesinin 10.11.1994 günlü, E:1995/304, K:1996/569 sayılı kararı davalı idare temyiz etmektedir.

KARAR:

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdare Dava Daireleri Genel Kurulunca gereği görüldü:

Yeminli Mali Müşavirleri Odasına kayıtlı bulunan davacı şirketin kendilerinden ayrıca İstanbul Ticaret Odasınca munzam aidat alınmaması istemiyle yaptığı başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddi yolundaki işlemin iptali istemiyle açtığı dava sonucunda; İstanbul 4. İdare Mahkemesinin 14.10.1983 günlü E:1992/720, K:1993/1464 sayılı kararıyla 3568 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ticari işletme olarak ticaret odasına kayıtlı bulduklarından İstanbul Ticaret Odasına munzam aidat ödedikleri doğru olmakla birlikte, 3568 sayılı Yasaya göre ticari faaliyetleri yasaklanan, dolayısıyla tacir sıfatları ortadan kalkan ve kendi meslek odalarına aidat ödedikleri de sabit bulunan yeminli mali müşavirlik şirketlerinin munzam aidat ödeme durumunda olmadıkları sonuç ve kanaatine varılmış olup, bu durumda davacı şirketin kendilerinden aidat alınmaması yolundaki taleplerinin cevap verilmemek suretiyle reddedilmesinde hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bu karar, temyiz incelenmesi sonucunda, Danıştay Sekizinci Dairesinin 10.11.1994 günlü, E: 1994/753, K: 1994/2966 sayılı kararıyla, davacı şirketin ticaret odasından kaydını sildirmeden aidat ödememesi talebinin reddedilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle bozulmuş ise de; idare mahkemesi bozma kararına uymayarak dava konusu işlemin iptaline dair 14.10.1993 günlü, E:1992/720, K:1993/1464 sayılı ilk kararında ısrar etmiştir.

Davalı idare bu kez İstanbul 4. İdare Mahkemesinin 19.4.1995 günlü E:1995/304, K:1995/569 sayılı ısrara kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir.

İstanbul 4. İdare Mahkemesince 19.4.1995 günlü, E:1995/304, K:1995/569 sayılı kararlar; uyuşmazlığın ticaret odasına kayıtlı olmaktan dolayı ödenmesi gereken yıllık aidatın ödenip ödenmemesinden değil, yıllık ticari faaliyet kazancı üzerinden belli oranda hesaplanan munzam aidatın, 3568 sayılı Yasaya tabi yeminli mali müşavirlik şirketinden istenip istenemeyeceği noktasından kaynaklandığı, 3568 sayılı Yasanın 45 inci maddesinde “Serbest muhasebeciler, serbest muhasebeci mali müşavirler bu ünvanlarla, yeminli mali müşavirler ise bu unvan ve tasdik yetkisiyle 2 nci maddede yazılı işlerin yürütülmesi amacıyla gerçek ve tüzel kişilere tabi ve onların işyerlerine bağlı olarak hizmet akdi ile çalışamazlar, ticari faaliyette bulunamazlar, meslekle ve meslek onuru ile bağdaşmayan işlerle uğraşamazlar” kuralının yer aldığı, dava dosyanın incelenmesinden davacı şirketin 24.3.1977 tarihinde Mali Müşavirlik ve Ticaret Limited Şirketi ünvanı ile her nevi mali işler elektrik malzemeleri aksamı, kimyevi maddeler, plastik hammadde ticareti ile iştigal etmek üzere kurulduğu, 3568 sayılı Yasa yürürlüğe girdiğinde Yeminli Mali Müşavirlik şirketi olarak, ünvanın’da, maksat ve mevzuunda değişiklik yapıldığı, 5.3.1990 günlü 2478 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde Yeminli Mali Müşavirlik Şirketi olarak tescil ve ilan edildiği, 3568 sayılı Yasanın 45 inci maddesi gereğince ticari faaliyette bulunmaları yasaklanan yeminli mali müşavirlik şirketlerinin 3568 sayılı Yasaya göre ticari faaliyetleri yasaklanan, dolayısıyla ticari sıfatları ortadan kalkan ve kendi meslek odalarına aidat ödedikleri de sabit bulunan yeminli mali müşavirlik şirketlerinin munzam aidat ödeme durumunda olmadıkları sonuç ve kanaatine varılmış olup, davacı şirketin kendilerinden munzam aidat alınmaması yolundaki istemlerinin cevap verilmemek suretiyle reddedilmesinde hukuka uygun görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline dair ilk kararda ısrar edilmiştir.

Temyiz edilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve dilekçede ileri sürülen temyiz sebeplerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığında, davalı idarenin temyiz isteminin reddine, İstanbul 4. İdare Mahkemesinin 19.4.1995 günlü, E:1995/304, K:1995/569 sayılı kararının ONANMASINA, 7.3.1997 günü oy çokluğu ile karar verildi.

Yargıtay

12. Hukuk Dairesi

Esas No: 2002/581

Karar No: 2002/1545

ÖZÜ:Borsa tescil ücreti ve para cezasına ilişkin kararlar ilam hükmündedir ve kesinleşmeleri gerekmez.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Yukarıda tarih ve numarası yazılı merci kararının onanmasını mutazammın 25.10.2001 tarih ve 16194/17214 sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihen tetkiki Alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine, bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü.

Takibe dayanak yapılan belge Erzurum Ticaret borsası Yönetim Kurulu Kararı, borsa tescil ücreti ile buna ilişkin para cezasını içermektedir. 5590 sayılı Yasanın 2567 sayılı Yasayla Değişik 78. maddesinde açıkça, "... borsa tescil ücretleri ile para cezaları..."nın ilam hükmünde olduğu ve madde içeriğinden kesinleşmelerine gerek bulunmadığı anlaşılmaktadır. Aynı Yasanın 25/3. maddesine göre de, talep konusu alacak kalemlerinin kesinleşmesi öngörülmediğine göre alacaklının sözü edilen belgeye dayalı ilamlı takip yapmasına engel bir hal bulunmamaktadır. Bu durumda mercice borçlu itirazının İİK'nun 33. maddesi uyarınca incelenmesi gerekirken dayanak belgenin ilam niteliğinde olmadığından bahisle takibin iptaline karar verilmesi doğru olmadığından alacaklı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Alacaklı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 25.12.2001 tarih, 2001/16194-17214 sayılı onama kararının kaldırılmasına, Merci kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK. 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 28.1.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Sakarya

İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 2000/380

Karar No: 2000/419

ÖZÜ: İdari Yargıda dava açılmış olması, ilamların icrasına dair yolla yapılan icra takibini durdurma nedeni olamaz.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı-borçlu vekili mahkememizce verdiği dava dilekçesi ile, müvekkili aleyhine başlatılan icra takibinin İdari yargıda iptal talepli dava açıldığından, yargılama neticeleninceye dek icranın geri bırakılması talep ve dava etmiştir.

Takibe ve davaya konu belge 5590 sayılı Kanununun 78. maddesi hükmüne göre düzenlenecek belgelerden olması ve bu belgenin de İİK'nun 38. maddesi gereğince ilam mahiyetine haiz belge sayıldığından ilamın icraya konması halinde icranın geri bırakılması talebinin İİK'nun 36. maddesi gereğince de ilamın imhal ve itfa edilip ya da borcun zaman aşımına uğradığı hallerde icranın geri bırakılacağı açık olduğundan, davanın reddine, davacının %40 oranında icra inkar tazminatı ile cezalandırılmasına karar verilmesi sonuç ve kanaatine varılmıştır.

KARAR: Yukarıda açıklanan gerekçeye uygun olarak;

- 1- Davanın REDDİNE,
- 2- Esas alacağın %40 oranında icra inkar tazminatının davacıdan alınarak davalıya tarafa ödenmesine,
- 3- Harcı peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,
- 4- Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,
- 5- Davalı vekili için taktir olunan 34.500.000.TL. maktu ücreti vekaletin davacıdan alınıp davalıya verilmesine,

Dair Yargıtay yolu açık olmak üzere verilen karar taraf vekillerinin yüzlerine karşı açıkça okunup anlatıldı. 6.12.2000

NOT: Bu karar Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 22.11.2001 tarihli 2000/20613 E. 2001/778 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Yargıtay

12. Hukuk Dairesi

Esas No: 1993/1197

Karar No: 1993/14847

ÖZÜ: Borsa tescil ücreti ve para cezasına ilişkin kararlar ilam hükmündedir ve kesinleşmeleri gerekmez.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 sayılı kanunun 78, İcra ve İflas Kan. 33. Maddesi

KARAR

Yukarıda tarih ve numarası yazılı merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı (Diyarbakır T.S.O.) vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 31.8.1993 tarihinde gönderilmiş olmakla okunda ve gereği görüşülüp düşünüldü:

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim kurulu kararına dayanılarak 1991 yılı aidatının 2. taksiti, 1992 yılı aidatının 1. taksiti ile munzam aidatın tahsili için yapılan takipte borçluya 53 örnek icra emri tebliği edilmiş, borçlu vekili mercie verdiği itiraz dilekçesinde müvekkiline borç miktarının tebliğ edilmediğini, bu nedenle gecikme zammı ile birlikte istenemeyeceğini, şirketin merkezinin 19.9.1991 tarihinde Ankara'ya nakledildiğini, o tarihe kadar olan borçların ödendiğini, şirketin Ankara Ticaret Odasına kaydedildiğini, Diyarbakır ile ilişkisinin kalmadığını iler sürerek takibin iptalini istemiştir. Mercice; takibin 1991 yılı aidatının 2. taksidi, 1992 yılı aidatının 1. taksidine ilişkin olup, bu tarihlerde borçlu şirketin Diyarbakır'daki işlerini terk ettiğinden bahisle itirazın kabulüne, borçlu hakkındaki takibin iptaline karar verilmiştir.

5590 sayılı Yasanın 78. maddesi hükmüne göre takip konusu Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu kararı ilâm hükmündedir. İcra ve İflas Kanununun 33. maddesi uyarınca borçlu, borcun zaman aşımına uğradığı, itfa ve imhal edildiği itirazında bulunabilir. Mercie'de borcun gerçekleşip gerçekleşmediği tartışma konusu yapılamaz. Mercice bu yön gözetilerek itirazın reddine karar verilmek gerekirken, yazılı gerekçe ile kabulü isabetsizdir.

SONUÇ:

Alacaklı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile merci kararının yukarıda açıklanan nedenle İ.İ.K. 366 ve HUMK 428. maddeleri uyarınca bozulmasına 5.10.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Beyoğlu

İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 1999/969

Karar No: 2000/248

ÖZÜ: 5590 sayılı Kanununun 78. maddesinde sayılan hususlar ilam hükmündedir. Tahsilat icra dairelerince yerine getirilir.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili dava dilekçesinde, Beyoğlu 4. İcra Müdürlüğü'nün 1999/9013 sayılı dosyası ile yapılan icra takibinde, İstanbul Sanayi Odası Yönetim kurulunun 24.3.1999 tarih 739 sayılı kararının icra takibine mesnet yapıldığı, İlk.nun 38. maddesi ilamlı icra takibine konu icra takiplerinde ilam mahiyetine haiz belgelerin sayıldığı, Ticaret Odası Yönetim Kurulunun almış olduğu kararın ilam mahiyetinde olduğuna dair bir şerh mevcut olmadığı, talep edilen faiz oranının fahiş olduğunu bildirerek, icra emrine ve faize itirazın kabulü ile icra takibinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, talep edilen faizin fahiş ve hukuka aykırı olduğu iddiasının mesnetsiz olduğunu, talep olunanın faiz değil gecikme zammı olduğunu bildirerek yasal olmayan itirazın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Dosya ve icra dosyası incelenmiş olup,

5590 sayılı Yasanın 78. maddesinde “yıllık aidat, munzam aidat ve bunlara ait kesinleşen zamların ve para cezalarının tahsillerine ait oda, borsa ve Birlik Yönetim Kurulunca verilen kararlar ilam hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.” hükmüne yer verilmiş olup, fazi olarak algılanan bölümün ise gecikme zammı bedeli olduğu anlaşılmalı ve usulüne uygun koşullarla talep olunduğu tesbit olunmakla, muterizin diğer iddiaları da varit olmakla itirazın reddine (davanın) karar vermek gerekeceği sonucuna ulaşılmıştır.

KARAR: Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

- 1- Davanın REDDİNE,
- 2- 710.000 Lira harcın davacıdan alınıp hazineye irat kaydına,
- 3- Davacı tarafından yapılan masrafın üzerinde bırakılmasına,
- 4- Davalı vekili için 7.000.000 Lira vekalet ücretinin davacıdan alınıp davalıya verilmesine dair taraf vekillerinin yüzlerine karşı karar verildi.

Yargıtay

12. Hukuk Dairesi

Esas No: 1993/11199

Karar No: 1993/14849

ÖZÜ: Aidat alacağına dair yönetim kurulu kararları ilam hükmündedir. Ancak borcun zaman aşımına uğradığı, ödendiği veya mehil verildiği gerekçeleriyle itiraz edilebilir.

KARAR:

Yukarıda tarih ve numarası yazılı merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinde daireye 31.8.1993 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu kararına dayanılarak, yıllık oda aidatı ve munzam aidatın tahsili istemiyle takip yapılmış, borçluya 53 örnek icra emri tebliğ edilmiş, borçlu temsilcisi mercice verdiği itiraz dilekçesinde; borç miktarının tebliğ edilmediğini, bu nedenle gecikme zammıyla birlikte icraya konulmasının yasal olmadığını ileri sürerek takibin durdurulmasını istemiştir. Mercice; davacı şirketin 1991 yılı sonunda mükellefiyetinin sona erdiği ve Diyarbakır'ı terkettiği, 1991 yılı aidatından sorumlu olamayacağı gerekçesiyle 200.000.-TL. hakkındaki itirazın kabulüne, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

5590 sayılı Yasanın 78. maddesi hükmüne göre, takip dayanağı yönetim kurulu kararı ilam hükmünde olup, İcra ve İflas Kanununun 33. maddesi uyarınca borçlu, borcun zaman aşımına uğradığı, itfa ve imhal edildiği itirazında bulunabilir. Mercide borcun gerçekleşip gerçekleşmediği tartışma konusu yapılamaz. Mercice bu yön gözetilerek itirazın reddi gerekirken, kısmen kabul, kısmen reddine karar verilmesi isabetsizdir.

SONUÇ:

Alacaklı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile merci kararının yukarıda açıklanan nedenlerle İcra ve İflas Kanununun 366. ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 428. maddeleri uyarınca bozulmasına 5.10.1993 günü oybirliğiyle karar verildi.

Afyon

1. Sulh Hukuk Mahkemesi

Esas No: 1993/407

Karar No: 1993/510

ÖZÜ: Resen kaydedilen üyenin ödeyeceği aidata ilişkin icra takibine ancak ödendiğine dair makbuz ibraz edilerek itiraz olunabilir.

KARAR:

Yukarıda açık kimliği ve adresi yazılı davacı (Afyon Ticaret Borsası) vekili tarafından davalı aleyhine açılan itirazın iptali ve takibin devamı davasının yapılan açık duruşmaları sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili 26.8.1993 tarihli dava dilekçesi ile Afyon Ticaret Borsasının 5590 sayılı Yasanın 37 inci maddesine uygun şekilde davalı kooperatifi resen tescil ettiğini, mükerrer ikazlara rağmen kayıt ücretini ödemeyen kooperatife ödeme emri çıkarıldığını, davalının haksız ve yersiz olarak itirazda bulunması üzerine, icra takibinin durdurduğunu, bu nedenle itirazın iptali ve takibin devamına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

İlk celse duruşmaya gelen davacı vekili dilekçesini tekrar etmiş, müvekkili borsaya ait aidatı gösterir karar sureti ibraz edip, aidat tarifesine göre yıllık 1 milyon TL. olduğunu, 210.000 TL.nin da faiz olduğunu, asıl alacağın 1 milyon TL. olduğunu, davalının borsada üye olduğunu aidatı ödendiğine dair makbuz ibraz etmediğinden davanın kabulünü karar verilmesini istemiştir.

Davalı da duruşmaya gelerek 22.9.1993 tarihli cevap dilekçesini tekrarlayarak, idare mahkemesine borsa kayıtlarının iptali davası açacağından mehil istemiş, kendisine dava açtığına dair belge ibraz etmesi için kesin mehil verilmiş olmasına rağmen de herhangi bir belge ibraz etmediği anlaşılmıştır.

Celbedilip incelenen Afyon 2. İcra Müdürlüğünün 1993/2024 sayılı dosyasının incelenmesinden icra takibinin yapıldığı ve davalı kooperatif başkanının itirazı üzerine takibin durduğu anlaşılmakla aşağıdaki hükme varılmıştır.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklandığı üzere; Davacının davasının kısmen kabulü ile, borsa üye aidatı olan ve makbuzlardan anlaşılan 1.000.000.-TL. üye aidatının davacı borsaya davalı ödemediğinden ve ödendiğine dair makbuz ibraz etmediğinden bu hususta yapılan Afyon 2. İcra Müdürlüğünün 1993/2024 sayılı dosyadaki icra takibine karşı yaptığı itirazın iptaline ve takibin devamına..... kanun yolu açık olmak üzere alenen ve usülen tefhim edildi. 26.10.1993

Sakarya

İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 1992/643

Karar No: 1992/857

ÖZÜ: Borsa üyelerine verilen para cezaları idari mahiyette olup, ilam niteliğindedir ve idare mahkemesince iptal edilmedikleri sürece geçerlidirler.

KARAR

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı, mahkememize verdiği dilekçesi ile Sakarya 2. İcra Müdürlüğünün 1992/8244 sayılı dosyasındaki borca itiraz ettiklerini beyan etmiştir. Davacı duruşmada, dilekçesini tekrar ederek davanın kabulünü talep etmiştir.

Davalı (Adapazarı Ticaret Borsası) vekili duruşmada, takip konusu alacağın, ticaret borsasının 20.5.1992 tarihli yönetim kurulu kararına dayandığını, dava konusunun borca itiraz olduğu halde, davacının elinde herhangi belgesinin olmadığını, Adapazarı Ticaret borsasının kamu kuruluşu olduğunu, kamu kuruluşunca verilen kararın icra tetkik merci tarafından iptal edilemeyeceğini, idari yargının görevi olduğunu, ayrıca borsa yönetim kurulunun aيدات, tescil ve para cezalarına müteallik kararlarının ilam hükmünde olduğunu ve ilamların icrasına ilişkin yolla takip yapıldığını belirterek cevabî dilekçesini tekrar etmiştir.

Sakarya 2. İcra İcra Müdürlüğünün 1992/8244 sayılı dosyası celbedildi, incelendi, Adapazarı Ticaret Borsası tarafından davacı borçlu aleyhine Adapazarı Borsa Yönetim Kurulu kararına istinaden 927.000.-TL. alacak hakkında takip yapıldığı anlaşılmıştır.

Davacı her ne kadar borca itiraz etmişse de, 5590 sayılı Kanun Borsalar Kanunu olup, bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtildiği üzere borsa ile borsaya kayıtlı üyeler arasındaki para cezalarının idari mahiyette olup, bu idari mahiyetteki para cezalarının ilâm mahiyetinde olduğu, bu kararların idare mahkemesince iptal edilmediği müddetçe geçerliliğini koruyacağı ve davacının İcra ve İflas Kanununun 68 ve 170. maddeleri gereğince geçerli bir belge ibraz edemediğinden itirazının reddi ile takibin devamına karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM:

Yukarıda açıklanan gerekçeye uygun olarak

- 1- Davacının itirazının reddi ile takibin devamına,
- 2- 4-... dair Yargıtay yolu açık olmak üzere davacı ve davalı vekilinin yüzlerine karşı verilen karar açıkça okunup anlatıldı. 24.11.1992

Yargıtay

12. Hukuk Dairesi

Esas No: 1991/8855

Karar No: 1992/2654

ÖZÜ: Oda tarafından icra takibi yapılmaksızın re'sen ödeme emri gönderildiğinden, icra tetkik mercii nezdinde itiraz ve şikayette bulunulamaz.

KARAR:

Yukarıda tarih ve numarası yazılı merci kararının müddeti içinde temyizden tetkiki borçlu vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye 1.8.1991 tarihinde gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü:

Ticaret Odası (Develi T.O), aidat borcu için icra dairesine başvurmadan borçlu hakkında doğrudan doğruya ödeme emri çıkartmıştır. *Borçlu bu ödeme emrine Ticaret Odası nezdinde itiraz etmiş olmakla beraber, ayrıca merci hakimliğine başvurarak ödeme emrinin ve tahakkuk ettirilen borcun iptalini istemiştir.

Mercii Hakimliği, şikayeti esastan inceleyerek itirazın reddine, takibin devamına karar vermiştir. Oysa 5590 sayılı Kanununun 78. maddesine göre alacaklı ticaret odası tarafından, icra dairesinden borçlu hakkında takip yapılmasına ilişkin bir müracaat yoktur. İcra Dairesinin borçlu hakkında yaptığı bir takip ve çıkardığı bir ödeme emri bulunmamaktadır. Mercii Hakimliğince işin esasına girilmeden istemin görev yönünden reddi gerekirken yazılı şekilde karar tesisi isabetsizdir.

SONUÇ:

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının yukarıda yazılı nedenlerle kabulü ile merci kararının İ.İ.K. 366 ve HUMK 428. maddeleri uyarınca bozulmasına, 9.3.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

*5590 sayılı Kanununun 78. maddesi oda alacaklarına ilişkin yönetim kurulu kararlarının ilam hükmünde olup, icra dairelerince tahsilat işlemlerinin yürütüleceğini amirdir. 6183 sayılı Amme alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun ise, sadece yürürlükteki gecikme zammı oranları yönünden uygulanma kabiliyetine haizdir. Bu durumda odaların aidat ve para cezalarına ilişkin olarak doğrudan ödeme emri tanzimlemeleri mümkün değildir. Odalar ancak yönetim kurulu kararına bağlı alacaklarını, icra dairelerinde ilamların icrasına dair takip yolu ile takibe koyarak tahsil edebilirler. Burada ilgili ticaret odasının hatalı bir uygulaması söz konusudur.

İzmir

İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 1988/1314

Karar No: 1989/320

ÖZÜ: 1981 yılında işini terkederek
kişiden, 1984 ve 1986 yıllarına ait
aidat talep edilemez.

KARAR

Dava dilekçesi üzerine mahkememizce yapılan yargılama sonunda

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili mahkememize verdiği dilekçesini tekrarlar, davalı kurum (Ege Bölgesi Sanayi Odası) tarafından müvekkili aleyhine yürütülen icra takibinde 1984 ve 1986 senelerine ait aidat borcunun talep edildiğini, halbuki davacının işini 31.12.1981 tarihinde terkettiği ve bunu Manisa Mesir Vergi Dairesine bildirdiği, karşı tarafın kendilerinden 1984 ve 1986 yıllarına ait aidat talep edilmeyeceğini, bunun için icra takibinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili ise davayı kabul etmediğini, davanın reddini istemiş, evvelce mahkememizce verilen ve bu çeşit alacaklarda 53 örnek icra emri çıkarılmayacağı gerekçesiyle takibin iptaline dair verilen karar yüksek **Yargıtay 12. Hukuk Dairesi**'nce bozularak iade edilmiş ve bozma yerinde görülerek uyulmuş, ancak davacı tarafın dosyaya ibraz etmiş olduğu, 12.2.1987 tarihli Manisa Mesir Vergi Dairesi Müdürlüğünün resmi yazısında, davacının işini 31.12.1987 tarihinde terketmiş olduğu, takip konusu aidat meblağlarının ise 1984 ve 1986 yıllarına ait olduğu, davacının bu şekilde aidat borcu olmadığı anlaşıldığından bu nedenle takibin iptaline karar verilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda izah edilen nedenlerle, İzmir 4. İcra Memurluğunun 1987/1219 sayılı dosyasında davacı adına yürütülen takibin iptaline... dair gerekçeli karar Yargıtay yolu açık olmak üzere taraf vekillerinin yüzüne karşı açıkça okunup anlatıldı. 23.3.1989

Konya

İdare Mahkemesi

Esas No: 1988/344

Karar No: 1989/539

ÖZÜ: Üyenin aidat derecesi yükseltirken, ilgili yönetmeliğin 25. inci maddesi esaslarına uymak gerekir.

DAVANIN ÖZETİ: Davacının, meslek derecesinin 2/C olarak yükseltilmesine ilişkin 21.3.1988 gün ve 19 sayılı Ticaret Odası Yönetim Kurulu kararının; 1983 yılından beri otopark ve emanet deposu işlettiği, derecesinin daha düşük olarak tesbit edildiği halde bu defa ikinci dereceye çıkarıldığı, derecelerinin aynen devamı asıl olup, ancak yönetmelikte belirtilen esaslı inceleme ve tesbitler yapıldıktan sonra önemli gerekçelerle değiştirileceği, iş durumunda ve hacminde herhangi bir gelişme ve değişiklik bulunmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ: 5590 sayılı Yasanın değişik 25 ve 26. cı maddelerine göre Yönetim Kurulu kararlarına karşı Oda Meclisine itiraz edilmesi gerektiğinden ve davacı da oda meclisine itiraz ettiğinden itirazın reddine ilişkin meclis kararının iptalinin istenilmesi gerekirken, Yönetim Kurulu kararının iptali isteğiyle açılan davanın öncelikle usul yönünden reddi gerektiği, işin esasına gelince; Adı geçen vergi matrahında önemli artışlar olduğu, 1983 yılında sigortalı bir işçi çalıştırırken 1988 yılında iki işçi çalıştırdığı, istahbarat memurlarınca yapılan araştırmalarda da işlerin iyi olduğunun belirlendiği bu durumda derecesinin yükseltilmesinde yasa ve yönetmelik hükümlerine aykırılık bulunmaması nedeniyle davanın esas yönünden de reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Konya İdare Mahkemesince işin gereği görüşüldü:

Otopark ve Emanet deposu işleticisi olarak faaliyette bulunan davacı, daha önce 5/ B olan meslek derecesinin bu defa 2/C olarak yükseltilmesine ilişkin 21.3.1988 gün ve 19 sayılı Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Kararının iptalini istemektedir.

Her ne kadar davalı idare tarafından, Yönetim Kurulu Kararına karşı yapılan itirazı reddeden Oda Meclisi kararının iptali istenilmediğinden, Yönetim Kurulu kararına karşı açılan davanın usul yönünden reddi gerektiği ileri sürülmekte isede: Yasa hükmüne uygun olarak Yönetim Kurulu Kararına itiraz edilmiş ve itirazın reddi üzerine bu kararı olduğundan usule ilişkin bu itiraz yerinde görülmemiştir.

İşin esasına gelince: 5590 sayılı Yasanın 2567 sayılı Yasa ile değişik 25. ci maddesine göre hazırlanan yönetmeliğin “derece değişikliği” başlığını taşıyan 25. ci maddesinde; “Yönetim Kurulu Kararında derece yükseltilmesine veya düşürülmesine neden olan durum değişikliği açıkça ve gerekçeli olarak belirtilir. Ve aşağıdaki esaslardan bir veya birkaçı gözönünde bulundurulur.

- a- üyenin sermayesinin özvarlığının, cirosunun ve kredisinin arttığı veya eksildiği,
- b- İş yapmak veya yapamaz halinin ortadan kalktığı veya devam ettiği,
- c- Muntazam aidatının yükseldiği veya eksildiği,
- d- Fabrika kapasitesinin arttığı veya düştüğü,
- e- Yeni çalışma alanlarına başlanıldığı veya azaltıldığı,

f- Eskisine oranla daha fazla personel çalıştırdığı ve işyerinin daha büyütüldüğü veya işçi sayısının azaltıldığı ve işyeri kapasitesinin küçültüldüğü,

Yukarıda tesbit edilen hususlar hakkında hiçbir bilgi edinilemezse durum bizzat üyenin kendisinden sorulur... Cevap alınmadığı takdirde durum değişikliği elde mevcut bilgilere göre takdir edilerek üyenin yeni derecesi... tesbit olunur. hükmü yer almıştır. Görüldüğü üzere derece yükseltilmesi için iş hacminde önemli miktarda değişiklik olması ve bu değişikliğin belgelendirilmesi gerekmektedir. Dosyadaki bilgilere göre davacının işyerinde iki telefon olması işçi sayısının birden ikiye çıkması ve gelir vergisi matrahının bir miktar yükselmiş olması esas alınarak derecesinin 5. ci dereceden 2/C ye yükseltildiği anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere ortada, davacının üç derece yükseltilmesi gerektirecek bir durum bulunmamaktadır. İşyerinde önemli bir gelişme olmadığı gibi gelir vergisindeki rakam artışı üç yıllık enflasyondan kaynaklanmıştır. Sonuç olarak davacının derecesinin yükseltilmesinde sebep yönünden yasa ve yönetmeliğe duyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu Yönetim Kurulu Kararının İPTALİNE, 13.050 Lira yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, ve tebigat giderinden artan 1200 liranın istek halinde davacıya iadesine, temyiz yolu açık olmak üzere 18.7.1988 gününde oybirliği ile karar verildi.

İstanbul

6. İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 1987/873

Karar No: 1987/1224

ÖZÜ: Aidata ilişkin icra takibi ilama müstenit takip sayıldığından, borcun doğmadığına ilişkin itirazlar geçerli değildir.

KARAR

Davacının mahkememize verdiği dava dilekçesi ile yukarıda tarafları ve mevzuu gösterilen dava açılmış olmakla, yapılan yargılama sonunda;

İstanbul 7. İcra Memurluğunun 1987/6432 sayılı dosyası ile yapılan takibe şikayet yolu ile itiraz eden borçlu vekili ticaret sicil kaydını İstanbul'dan Bursa'ya nakleden müvekkilinin 1986 yılı için aidat borcu bulunmasının mümkün olmadığını beyanla takibin iptaline karar verilmesini istemiştir. Duruşmaya gelmediğinden dava gıyabında bitirilmiştir.

Davalı (İstanbul Sanayi Odası) vekili, 5590 sayılı Yasanın 78. maddesi gereğince oda aidatlarının tahsiline dair yönetim kurulu kararlarının ilâm hükmünde olduğunu, buna karşılık ancak İcra ve İflas Kanununun 33. maddesinde öngörülen nedenlerden dolayı itirazda bulunabileceğini, borçlunun merkez değiştirdiğinin odaya bildirilmemesi sebebi ile aidat yükümlülüğünün halen dahi devam ettiğini beyanla davanın reddini istemiştir.

İcra dosyası getirilip ibraz edilen belgeler dosya içine alınmış, davalının savunmasında belirttiği hususlar yerinde görülerek şikayetin reddi gerekmiş olmakla,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davanın reddine.... davacı vekilinin gıyabında davalı vekilinin yüzüne karşı kanun yolları açık olmak üzere verilen karar alenen ve usulen anlatıldı.
4.11.1987

Yargıtay

11. Hukuk Dairesi

Esas No: 1986/749

Karar No: 1986/1950

ÖZÜ: Borsa dışındaki alım-satım işlemini süresinde borsaya tescil ettirmeyen kişiye verilen para cezasında bir usulsüzlük yoktur.

YARGITAY İLAMI

Taraflar arasındaki davadan dolayı Kırklareli As. Huk. Hakimliğince verilen 27.12.1985 tarih ve 399-715 sayılı hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki davacı vekili tarafından istenilmekle, dava konusu meblağ 1.00.000.-liranın altında bulunduğundan HUMK.nun 2494. Sayılı Kanunla değişik 438. maddesi gereğince duruşma isteğinin reddiyle tetkikatın evrak üzerinde yapılmasına karar verildikten, temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan sonra, dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili müvekkilinin iki ayrı tarihte nev'i ve miktarı itibariyle Borsa'da alım satımı mecburi olan zahireleri borsa dışında satın aldığı, ancak ve cari uygulamalara aykırı bir cihet bulunmadığı halde davalı Borsa Meclisi'nin kendisinin yıllık aidat tutarı (60.000) Lira para cezasıyla tecziyesine karar verdiğini ileri sürerek mezkûr kararın iptalini itirazen talep etmiştir.

Davalı vekili cevabında, müvekkilinin Borsa Meclisince alınıp Ticaret Bakanlığınca tasdik ve mahalli gazeteyle ilan olunan karar uyarınca Borsada alım-satımı zorunlu miktar ve nev'indeki emtiayı borsa üyesi olan davacının davacıya ilgili yönetmelikte öngörülen cezanın verilmesinde bir usulsüzlük bulunmadığını savunarak talebin reddini dilemiştir.

Mahkeme davacının Borsa Meclisi kararına aykırı davranıldığı, verilen para cezasının usule ve mevzuata uygun bulunduğu gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiştir.

Karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, 1500 Lira temyiz ilâm harcından peşin harcın mahsubu ile davacıdan alınmasına 3.4.1986 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Ordu

2. Asliye Hukuk Mahkemesi

Esas No: 1986/492

Karar No: 1988/319

ÖZÜ: Ticaret Borsalarının görevleri 5590 sayılı Kanununun 34. maddesinde sayılmıştır. Tescil bu görevlerdendir ve ücretinin ödenmesi gerekir.

KARAR

Gereği Düşünüldü: Davacı, davalı Borsanın yapmış olduğu 1. İcra Memurluğunun 1986/953 esas sayılı takipten dolayı bir borcunun bulunmadığını ileri sürerek Menfi Tesbit davası açmıştır.

Davalı davanın reddini talep etmiştir.

1. İcra Memurluğunun 1986/953 esas sayılı takip dosyası getirilmiştir. Bu dosya davalı Borsa Yönetim Kurulu Kararına dayalı olarak yapılan ilâmlı bir takibe aittir.

Bu takibe dayanarak yapılan 23.10.1986 tarih ve 147 sayılı Borsa Yönetim Kurulu ile davacı şirketten un ve kepek satışları ile ilgili tescil işlemlerinin tamamlanmış olması nedeniyle tescil ücreti olarak gecikme zammı ile birlikte toplam 2.185.031.-TL. talep olunmuştur.

Davacı, davalının tescil işlemini yapmadığını bu konuda herhangi bir hizmet vermediğini borsanın sadece fındık borsası olarak faaliyet gösterdiğini ileri sürüp davalının bu konuda kendisinden tescil ücreti talebe hakkı olmadığını idda etmektedir.

Borsaların görevleri 5590 sayılı Yasanın 34. maddesinde açıkça gösterilmiştir. Bu maddeye göre borsaya dahil maddelerin borsada alım satımı tanzim ve tescil etmek borsanın görevlerinden biridir.

Davacı bir maldan bir kere tescil ücreti alınabileceğini, fabrikasında işlenen buğdayın dışardan satın alınırken bu tescil ücretinin de ödenmiş olduğunu, bu bakımdan kendisinden tekrar tescil ücreti istenemeyeceğini ileri sürmektedir.

Davalı Borsa davacıdan buğday satışından dolayı tescil ücreti talep etmemektedir. Bu husustaki Yönetim Kurulu Kararı ile un ve kepek satışları ile ilgili tescil ücreti talep olunmaktadır.

Davacı buğday olarak, bunu fabrikasında işleyip un ve kepek olarak piyasaya sürmektedir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan duruma göre davacı talebinde haklı görülmediğinden DAVANIN REDDİNE, davacı tarafından yapılan mahkeme masraflarının yine davacı üzerinde bırakılmasında, peşin alınan 16.400.-TL. harçtan 2500 TL. harcın mahsubu ile artan kısmın talep halinde davacı tarafa idesine, davalı yararına hesap edilen 134.938. TL. ücreti vekaletin davacı tarafından tahsil ile davalı tarafa verilmesine, mahkememizden verilen 2.12.1986 tarih ve 1986/141-142 D. İş esas ve karar sayılı (Ordu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinden verilen) İhtiyat'î Tedbir kararının HUMK. nun 112. maddesi gereğince MÜRTEFİ SAYILMASINA, dair Yargıtay yolu açık olmak üzere taraf vekillerinin yüzlerine karşı verilen karar açıkça okundu ve anlatıldı. 12.9.1988*

*Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 1988/8800 E. 1990/90 K.Sayılı kararı ile onaylanarak kesinleşmiş, tashihi karar istemi reddedilmiştir.

Konya

İdare Mahkemesi

Esas No: 1985/216

Karar No: 1985/507

ÖZÜ: Bir dereceye isabet eden aidat miktarının yükseltilmesi halinde, tarife-ye uygun olarak yeni aidatın talep edilmesinde mevzuata aykırılık yoktur.

DAVANIN ÖZETİ: Konya Ticaret Odası üyesi olan davacı kurumun bölge müdürlüğüne 1985 yılında 100.000.-Lira yıllık aidat tahakkuk ettirilmesi üzerine, yıllık aidatlarının düşürülmesi yolundaki istemlerini reddeden davalı Ticaret Odasının 5.4.1985 günlü ve sic. 679 sayılı işleminin; 5590 sayılı yasa uyarınca çıkarılan kayıt ücreti ve Yıllık Aidat Tesbit Usulleri Yönetmeliği hükümlerine aykırı olduğu, kendisinin kar amacı gütmeyen kamu iktisadi kuruluşu olduğu ve zararlarının devlet tarafından karşılandığı, bu hususların dikkate alınması gerektiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ: Davacı Kurumun Bölge Müdürlüğünün derecesinin 1982 yılında 1/A derecesinden fevkalade dereceye yükseltildiği ve kendilerine tebliğ edildiği; 1985 yılına kadar da fevkalade derece üzerinden aidat ödedikleri, 5590 sayılı Yasanın 25. maddesi hükmü uyarınca Bakanlar Kurulunun 84/8758 sayılı kararı ile oda borsalara kayıtlı olan üyelerin ödemek zorunda oldukları kayıt ve yıllık aidat ücreti tavan sınırını 50.000 Liradan 100.000 TL'sine yükselttiği, bunun üzerine yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenen yeni tarife uyarınca fevkalade derecenin karşılığı olan 100.000 TL'nin davacı kurumun bölge müdürlüğünden istenildiği derecelerinin değiştirilmesi yolunda bir işlem tesis edilmediği ve bu yoldada bir başvurularının olmadığını ileri sürerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Konya İdare Mahkemesince işin gereği görüşüldü:

Dava, Konya Ticaret Odası üyesi olan davacı kurumun Bölge Müdürlüğünden 1985 yılı aidatı olarak fevkalade derece karşılığı olan 100.000.-TL.'si istenilmesi üzerine, aidatın düşürülmesi yolundaki istemlerini reddeden davalı Ticaret Odası işleninin iptali isteğiyle açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı kurumun Bölge Müdürlüğünün Konya Ticaret Odası Üyesi olduğu, 1982 yılına kadar 1/A derece üzerinden aidat ödediği, 1982 yılında durumu yeniden görüşülerek derecesinin fevkaladeye yükseltildiği ve kendilerine tebliğ edildiği, 1985 yılına kada da bu derece üzerinden ödemekte iken, yıllık aidatların 5590 sayılı yasanın 25. ve 26.nc maddelerinin verdiği yetkiye dayanarak Bakanlar kurulunun 84/8758 sayılı kararıyla artırılması üzerine Kayıt ücreti ve Yıllık Aidat Tespit Usulleri Yönetmeliğine uygun olarak düzenlenen ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanan yeni tarife üzerinden fevkalade derecenin karşılığı olan 100.000.-Lira yıllık aidatın istenildiği anla-

şılmakta olup, davacının derecesinde değişiklik yapılmadığı ve fevkalade derecede olduğu İhtilafsız olduğuna göre, anılan Bakanlar Kurulu kararı uyarınca aidatlarda yapılan artışın kendilerine daha az uygulanması yolundaki davacı isteminin hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

Öte yandan, davacı kurum ilgili yönetmeliğin 22. maddesindeki ilkelere göre yeniden derece tesbit edilmesi gerektiğini savunuyorsa da, dava dilekçesine ekli başvuru dilekçesinin incelenmesinden durumlarının yeniden ele alınarak derecelerinin değiştirilmesi niteliğinde bir başvuruları olmadığı gibi tarife değişikliklerinde üyelerinin durumunun yeniden inceleneceği hususunda bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu durumda, 5590 Sayılı Yasa ve buna bağlı olarak çıkartılan Kayıt Ücreti ve Yıllık Aidat Tespit Usulleri Yönetmeliğine uygun olarak hazırlanmış tarife üzerinden fevkalade derece karşılığı olan aidatın istenilmesinde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 5.500.-Lira avukatlık ücretinin davacı kurumdan alınarak davalı Ticaret Odasına verilmesine 28.10.1985 gününde oybirliği ile karar verildi.

İstanbul

5. İcra Tektik Mercii Hakimliği

Esas No: 1985/1121

Karar No: 1985/1710

ÖZÜ: Borsa Yönetim kurulunca aidat ve gecikme zamlarına ilişkin olarak verilen kararlar ilam hükmündedir.

KARAR

Alacaklı İstanbul Ticaret Borsası Vekili tarafından 1985 yılı aidat bedelinin tahsili zammında borçlu aleyhine yapılan icra takibinde borçluya tebliğ edilen icra emrine borçlu vekili merciide borsanın yönetim kurulu kararı ilam yerine geçen belge niteliğinde bulunmadığından, ilâmların icrasına ilişkin takip yapılması yasal olmadığını, ayrıca müvekkili şirketin adresinin Adapazarı olduğunu ve Adapazarı Ticaret Borsasına kayıtlı bulunduğunu bir şirketin birden fazla Ticaret Borsasınca mükellef tutulup üye kaydı yapılamayacağı gerekçesi ile itiraz etmiş, merciide mürafaaya gelmemiştir.

Alacaklı vekili iddiayı kabul etmemiş, itirazın yersiz olduğunu bildirerek, reddine karar verilmesini istemiştir.

5590 sayılı Kanununun 78. maddesine göre kayıt ücretleri ile yıllık aidat munzam ve birlik aidatı ile tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen para cezalarının tahsiline dair borsa yönetim kurulunca verilen kararlar ilâm hükmündedir. Bir şirketin birden fazla borsaya veya buna benzer bir kuruluşa kaydının yapılamayacağı hususunun incelenmesi tetkik mercinin görevi dışındadır.

Bu nedenle İTİRAZIN REDDİNE, peşin harcın mahsubuna, başkaca harç alınmasına mahal olmadığına, masrafın borçlu uhdesinde bırakılmasına, 4300.-Lira vekalet ücretinin borçludan alınarak alacaklıya verilmesine, alacaklı vekilinin yüzüne karşı borçlu vekilinin yokluğunda temyizi kabil olmak üzere verilen karar usulen ve alenen tefhim olundu. 18.11.1985

İstanbul

6. İcra Tetkik Mercii

Esas No: 1984/796

Karar No: 1984/905

ÖZÜ: Munzam aidata ilişkin takip ilâma müstenit takiptir. Ancak borcun ödendiğine dair belge ibrazı suretiyle itiraz mümkündür.

KARAR

Müşteki vekili 25.6.1984 kaydiye tarihli dilekçesinde müvekkili aleyhine İst. 7. İcra Memurluğunun 1984/5183 sayılı takip dosyası ile İstanbul Sanayi Odasına 5000.- Lira aidat borcu bulunduğu bahisle icra takibine girişildiğini, oysa 1980 yılı aidatına ilişkin bu paranın müvekkili tarafından takipten evvel ödenmiş bulunduğunu bu itibarla borçlu bulunmadığını ileri sürerek takibin iptalini istemiştir.

Alacaklı İstanbul Sanayi Odası vekili takibe konu edilen alacağın yıllık aidat olmayıp munzam aidat olduğunu, munzam aidat namı ile üyenin yıllık kazancına göre saptanacak miktarın kanun gereğince üyelere alınacağını savunarak şikayetin reddini istemiştir.

Takip adi takip olmayıp, kanun gereğince alacaklı sanayi odasının mazbatasına ve dolayısıyla borçlu icra emir tebliğine dayanan ilâmlı takiptir, ve takipte munzam aidat olduğunun talep edildiği belirgindir.

Her ne kadar müşteki vekili başvurusunu şikayet, icra memurunun herhangi bir kararına veya işlemine yönelik olmak gerekir.

muteriz borçlu munzam aidat borcunu ödendiğine ilişkin bir belge ibraz etmemiştir.

Bu itibarla itirazın Reddine karar vermek gerekmiştir.

KARAR: Açıklanan gerekçelerle itiraz ve şikayetin REDDİNE, Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına yaptığı masrafların muteriz uhdesinde bırakılmasına, alacaklı vekili için takdir edilen 2500.-Lira avukatlık parasının borçludan alınarak alacaklıya verilmesine, taraf vekillerinin yüzlerine karşı 24.10.1984 tarihinde karar verilip tafhim edildi. 24.10.1984

Danıştay

Sekizinci Daire

Esas No: 1982/3685

Karar No: 1983/1893

ÖZÜ: Üyenin fevkalade dereceye intibak ettirilmesi sırasında ilgili yönetmelik hükümlerine uyulduğu takdirde, işlem hukuka aykırı olamaz.

DAVANIN ÖZETİ

Davacı banka şubesinin ödediği aidatın yükseltilmesine yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali isteminden ibarettir.

Savunmanın Özeti:

Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi:

Atilla Bilgez

Danıştay Savcısı Mustafa Bumin'in düşüncesi

Dava, Davacı banka Keşan şubesinin fevkalade dereceye intibak ettirilerek 58.000 Lira yıllık ödenti istenilmesine ilişkin oda yönetim kurulu kararına yapılan itirazın reddine ilişkin oda meclisi kararının iptali isteğiyle açılmıştır.

5590 sayılı Yasanın 2567 sayılı Yasa ile değişik 25. maddesinde, kayıt ücreti ile yıllık aidatın 100 Liradan az ve 50.000 Liradan fazla olmamak üzere yapılacak tarifelere göre alınacağını hükme bağlamış ve tarifelerde hazırlanma şekli gösterilmek suretiyle evvelce olduğu gibi fevkalade derece için, sermayenin belirli bir nisbetine göre ödenti alınma şekli kaldırılmıştır.

Söz konusu madde uyarınca hazırlanan yönetmeliğin 26. maddesinde, tarifelerde yer alacak derece ve kademeler gösterildikten sonra 23. maddesinde derece tesbiti ile ilgili esaslar belirtilmiş ve yönetmeliğin 22. maddesinde, derece tesbitine ilişkin esasların bir veya birkaçı göz önünde bulundurulmak suretiyle üyelerin durumlarına uyan derecelerin saptanacağı öngörülmüştür.

Adı geçen yönetmeliğin geçici 1. maddesinde ise, mevcut üyelerin yönetmelikte belirtilen esaslar uyarınca hazırlanacak tarifeye göre intibaklarının yapılacağını belirtmiştir.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerden, davacı banka şubesinin fevkalade dereceye alınmasını gerekli kılacak nedenlerin varlığı araştırmadan, münhasıran banka şubesi olduğundan hareketle işlem tesis edildiği anlaşıldığı cihetle, dava konusu işlemde anılan yönetmelik hükümlerine uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptali gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren **Danıştay Sekizinci Dairesince** işin gereği görüldü:

Dava, T. Halk Bankası Keşan Şubesinin davalı Oda'ya ödediği aidatın yükseltilmesine karşı yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemi ile açılmış bulunmaktadır.

5590 sayılı Yasanın 2567 sayılı Yasa ile değişik 25. maddesinde kayıt ücret ile yıllık aidatların 1000.- liradan az 50.000.- liradan fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu madde uyarınca hazırlanan yönetmeliğin 26. maddesinde tarifeler yapıldıktan sonra üyelerin bu tarifelerde hangi derecelere girdiklerinin tespiti ile ilgili esaslar belirtilmiştir.

Dava konusu olayda ise davacı banka şubesinin yıllık oda ödentisinin belirtilen hükümlere uygun olarak yükseltildiği anlaşıldığından, dava konusu kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 29.9.1983 gününde oybirliği ile karar verildi.

5590 sayılı Yasanın 2567 sayılı Yasa ile değişik 25. maddesinde kayıt ücret ile yıllık aidatların 1000.- liradan az 50.000.-liradan fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu madde uyarınca hazırlanan yönetmeliğin 26. maddesinde tarifelerde yer alacak derece ve kademeler gösterildikten sonra, 22. maddesinde dereceler ve bunların karşılığı olan kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarlarını ihtiva eden tarifeler yapıldıktan sonra üyelerin bu tarifelerde hangi derecelere girdiklerinin tespiti ile ilgili esaslar belirtilmiştir.

Dava konusu olayda ise davacı banka şubesinin yıllık oda ödentisinin belirtilen hükümlere uygun olarak yükseltildiği anlaşıldığından, dava konusu kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 29.9.1983 gününde oybirliği ile karar verildi.

İstanbul

Birinci Ticaret Mahkemesi

Esas No: 1978/1605

Karar No: 1978/2223

ÖZÜ: Borsaca verilen cezalar idari niteliktedir ve bunlara ilişkin itirazlar idari yargının görev alanına girer.

DAVA: Davacı vekili 15.9.1978 günlü dava dilekçesinde, müvekkilinin İstanbul Ticaret Borsasında kayıtlı borsa ajanı olduğunu, Borsa Yönetim Kurulunun 31.8.1978 tarih ve 1976/1637 sayılı kararı ile, davacının 18.9.1978 gününden itibaren bir hafta, süre ile borsaya girmemesi yolunda ceza tayin edildiğini, oysaki 5590 sayılı Yasanın 74 ncü maddesine göre yönetim kurulunun yalnızca ihtar ve tenbih cezası vermekle yetkili olup, borsadan çıkarma cezası veremeyeceğini, verilen cezanın mutlak butlanla batıl bulunduğunu belirterek, yönetim kurulunun 31.8.1978 gün v e976/1637 sayılı kararının iptaline karar verilmesini istemiştir.

GÖREV İTİRAZI: Davalı vekili 26.9.1978 günlü cevap dilekçesinde; davacı vekilinin iptali istediği 31.8.1978 tarihli yönetim kurulu kararının 5590 sayılı Yasanın 74. ncü maddesine göre verilmiş bir karar olmayıp, İstanbul Ticaret Borsası (Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesi)nin 48. nci maddesine dayanılarak alındığını bu talimatnamenin yasa ve tüzüğe dayanılarak hazırlandığını ve Borsa Meclisi'nin 1.4.1954 günlü toplantısında onaylanarak 5.4.1954 tarihinde yürürlüğe girdiğini, bu itibarla idari yargı kapsamında kaldığını, belirterek görev yönünden reddine, yargılama giderlerinin, davacıya yükletilmesine karar verilmesini istemiştir.

YARGILAMA: Taraf vekillerinin yüzüne karşı devam eden açık duruşma açısından; toplanan delillerle karşılıklı iddia ve savunmaya nazaran, aşağıda açıklanan gerekçe uyarınca hüküm tesis olunmuştur.

GEREKÇE: 1- Dava, davalı İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulunca verilen ve bu borsaya kayıtlı ajan olan davacının 18.9.1978 gününden itibaren bir hafta süre ile borsaya girmemesi yolundaki 31.8.1978 tarih ve 976/1637 sayılı kararın 5590 sayılı yasanın 74. ncü maddesine aykırı olduğu iddiasıyla iptali istemini kapsamaktadır.

2- Davalı vekilinin bu iddiaya karşı savunması ise;

a)- Davacı hakkında verilen cezanın 5590 sayılı Yasanın 74. ncü maddesine dayanılarak değil, canlı hayvan ve et şubesi iş talimatnamesinin 48. nci maddesi gereğince tayin edildiği, bu tür cezaların borsanın kendi iç bünyesine ilişkin idari bir kararla verildiği ve idari nitelik taşıdığı, davacının bu yönden idari mahkemede görülmesi, görev noktasından reddi gerektiği,

b) İşin esası bakımından da cezanın usulüne ve yasalara uygun olduğu, noktalarında toplanmaktadır.

3- Getirilip incelenen, davacı ile ilgili ceza tayini işlemi dosyası münderecatı ile 5590 sayılı Yasaya göre çıkarılmış, 3/13070 sayılı Tüzük ve Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesi hükümleri muhteviyatından;

a)- Davacıya verilen cezanın 5590 sayılı Yasanın 74. ncü maddesine dayanılarak verilmediği,

b)- Cezanın, Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesinin 48. maddesine göre tayin edildiği ve bu niteliği itibariyle verilen ceza kararının tamamen idari bir vasıf taşıdığı anlaşılmıştır.

4- Yasa hükümlerinde açıklık olmadıkça, yargı organının, idarenin kararlarını önleyici veya durdurucu bir karar veremeyeceği, idari kararların denetiminin idari yargı organlarına bırakıldığı kuşkusuzdur. Ve bu karar Türk Anayasal düzeninin gereğidir.

Bu duruma göre, işin esası incelenmeden görev noktasından dava dilekçesinin reddine karar vermek gerekmektedir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1- İdari bir kararla ilgili olduğundan dava dilekçesinin

GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE,

2- Avukatlık ücret tarifesi gereğince hesap ve takdir olunan 1.000.- Lira vekalet ücretinin, davacıdan alınıp borsaya ödenmesine,

3- İstem halinde dosyanın görevli Danıştay ilgili dairesine yollanmasına,

4- Peşin alınan harçtan 15.- Lira red harcı kesilerek, kalanının, davacıya geri verilmesine,

5- Aşağıda dökümü yazılı (1.000) kuruş yargılama giderinin, davacıya yükletilmesine,

Yargıtay yolu açık olmak üzere 27.12.1978 günü oybirliği ile karar verildi.

İstanbul

ÖZÜ: Borsa üyeliği kesinleşen firmadan aidat istenmesi tabiidir.

1 Ticaret Mahkemesi

Esas No: 1979/2291

Karar No: 1980/342

İSTEM: Davacı vekili, müvekkilinin Ticaret Borsalarına dahil maddelerin alım ve satımı ile iştiğal etmediğini, buna rağmen kendisinden davalı Borsa Yönetim Kurulunun kararı ile, kaydiye, aidat ve ceza olarak 9.000.- TL. istendiğini ve hakkında ceza takibi yapıldığını beyan ile, ilgili borsa yönetim kurulu kararının iptali ile borçlu ve üye olmadığının tespitine karar verilmesini istemiştir.

SAVUNMA: Davalı vekili, davacının davalı borsasının üyesi olduğu, üyelik kaydı silinmediği sürece aidat ödemekle yükümlü bulunduğunu, bu itibarla, davacı şirket hakkında yapılan icra takibinin yasal dayanağı sahip bulunduğunu, üyelik kaydına ilişkin talebin inceleme yerinin Danıştay olması nedeniyle, mahkemede hükme bağlanamayacağını savunmuştur.

GEREKÇE: Davacının davaya konu olan aidat, kaydiye ve ceza tutarına itirazı yoktur.

Davalı tarafından ibraz edilen belgelerden, davacı şirketin İstanbul Ticaret Borsası kotasyonuna dahil beziryağı alımı yaptığı tesbit edilerek 5590 sayılı Yasasının 37. maddesine müsteniden 29.3.1979 gün 43/728 sayılı yönetim kurulu kararı ile re'sen davalı borsa üyeliğine kaydının yapıldığı, davacının bu karara vaki itirazının davalı borsa meclisinin 17.5.1979 gün 10/52 sayılı karar ile reddedildiği, yapılan ihtara rağmen kaydiye ücreti ve aidatın yasal bir aylık süre içinde davacı tarafından ödenmemesi üzerine %50 gecikme zammı olarak tahakkuk ettirilerek, icra takibine geçildiği anlaşılmıştır.

5590 sayılı yasaya göre, itiraz üzerine, Borsa Meclisince alınan kararlar kesindir. Davacının üyeliğe vaki itirazı borsa meclisince reddedilmiş olduğuna göre, üyeliği kesinleşmiştir. Kaldı ki üyelikle ilgili kararları idari nitelikte olduğuna göre, iptale ilişkin istemlerin inceleme yeri idari yargı yeridir.

Davalı vekilinin davacının üyelik kaydına ilişkin istemi ile ilgili olarak ileri sürdüğü görev itirazı doğrudur. Davacının davalı borsaya üyeliği 5590 sayılı yasa hükümlerince kesinleştiğine göre, kayıt ve aidat ödemekle yükümlüdür. Yasal süre zarfında ödemeyi yapmadığına göre, gecikme zammının tahakkukunda yasaya aykırılık söz konusu olamaz. Bu itibarla, davalı borsa tarafından yapılan icra takibinin iptali ve davacının borçlu olmadığına saptanması yolunda ki dava varit değildir. Reddine karar verilmelidir.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan somut ve hukuksal nedenlere mebni, Davacının borsaya üye olmadığının tespitine ilişkin istemin, inceleme yerinin Danıştay olması nedeniyle, görev yönünden reddine, Davacı hakkında yapılmış icra takibinin iptali ve davacının borçlu olmadığı istemini kapsayan davanın reddine, 900. TL avukat parası ve davalı masraflarının davacıya yükletilmesine, alınması gereken 15. TL ilan harcının davacıya yükletilmesine ve fazlasının istem halinde davacıya iadesine, Yargıtay başvurma yolu açık olmak üzere 15.2.1980 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Danıştay

Sekizinci Daire

Esas No: 1979/2362

Karar No: 1980/3584

ÖZÜ: İç Talimatnamede yer alan hükümler uyarınca, borsa ajanına borsaya girmeme cezası verilmesinde hukuka aykırılık yoktur.

KARAR:

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği düşünüldü; Davalının süre def'i yerinde görülmemiştir.

Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davalı Borsada Borsa Ajanı olarak çalışan davacıya borsadaki disipline aykırı davranışları nedeniyle "bir hafta süre ile Borsaya girmeme cezası" verildiği, davanın bu işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacı iddiasında, 5590 sayılı Kanununun 74. maddesinde, Yönetim Kurulunun verebileceği cezaların sayıldığını, Yönetim Kurulunun; yalnızca "İhtar" ve "tevhîh" cezası verebileceğini "Borsaya girmeme" cezası veren yönetim Kurulu kararının bu nedenle yasaya aykırı olduğunu öne sürmekte ise de; dava konusu edilen ceza sözkonusu yasanın 74. maddesine dayanmamakta, 5590 sayılı yasanın Borsaların görevlerini belirleyen 34. maddesindeki yetkisine dayanarak çıkarttığı İstanbul Ticaret Borsası Canlı Hayvan ve Et Şubesi İç Talimatnamesinin 47. maddesinden kaynaklanmaktadır.

Anılan Talimatnamenin 47. maddesinde, Borsa Müdürlüğü tarafından alınan önlem ve verilen emirlere aykırı hareket edenlerin geçici olarak borsadan çıkartılacağı öngörüldüğünden, davacının eylemi karşısında verilen cezada hukuka aykırı bir durum bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 2.000 Lira avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, 26.10.1980 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay

Sekizinci Daire

Esas No: 1978/3280

Karar No: 1979/3767

ÖZÜ: Borsa işlemlerine ilişkin iç talimatın ceza hükümleri, yasanın belirlediği halleri aşmadığı sürece hukuka uygundur.

Davanın Özeti: İstanbul Ticaret Borsası Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesinin 47. maddesinin iptali isteğidir.

Savunma Özeti: Davanın süre aşımı nedeniyle reddi gerekeceği savunulmaktadır.

Raportör Faruk Öztürk'ün Düşüncesi: 5590 sayılı Kanunun 85. maddesi hükmü uyarınca borsanın iç teşkilatını, iş bölümünü ve işlerin yürütülmesi şeklini göstermek için yönetim kurulunca hazırlanan ve oda meclisince de tasdik edilen yönetmeliğin 47. maddesi bu talimatname hükümlerine ve borsa müdürlüğü tarafından alınan tedbir ve verilen emirlere aykırı hareket edenlerle, sarhoşların muvekkaten borsa binasından çıkarılacağından hükme bağladığına göre, sözü edilen yasanın disiplin cezalarına ilişkin 74. maddesine aykırılığı bulunmadığından dayanaksız davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

Kanunsözcüsü Yaşar Selim Asmaz'ın Düşüncesi: Dava, İstanbul Borsası Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesinin 47.nci maddesinin iptali talebiyle açılmış bulunmaktadır.

Davali idarenin süre def'i yerinde görülmemiştir.

Davacı, dilekçesinde; Borsa Yönetim Kurulunun 31.8.1978 tarih ve 76/1637 sayılı kararıyla bir hafta süre ile borsaya girmemek üzere cezalandırıldığını, oysa 5590 sayılı kanunun 74. ncü maddesine göre ihtar ve tevbih cezası vermeye Yönetim Kurulunun, oda ve borsadan çıkarma cezası vermeye ise Oda Meclisinin yetkili olduğunu beyan ederek, ceza kararının mesnedi olarak gösterilen İstanbul Ticaret Borsası Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesinin 47. nci maddesinin kanuna aykırı olduğunu iddia etmektedir. Şubenin iç işleyişini düzenleyen talimatnamenin; talimatname hükümlerine ve Borsa Müdürlüğü tarafından alınan tedbir ve emirlere aykırı hareket edenlerin, sarhoşların muvakkaten borsadan çıkarılacakları hakkındaki 47. nci maddesi hükmü, borsada nizam ve intizamı sağlamaya matuf ve bu şekilde hareket edenleri muvakkaten borsadan çıkarmakla, mani olmayı amaçladığından, üst hukuk kurallarına aykırılık görülmemiştir. Ancak Yönetim Kurulunca davacıya verilen ceza her ne kadar bu Talimatnamenin 41-47. nci maddelerinde belirtilen yasalara uyulmadığı gün için değil, bir haftalık süreyi kapsamak suretiyle verildiğinden, gerek kanunun 74.nci maddesine ve gerekse iş talimatnamesine aykırıdır.

Açıklanan bu nedenlerle davanın iş talimatnamesine ilişkin kısmının reddi, hukuki dayanaktan yoksun bulunan çıkarma cezasına ilişkin Yönetim Kurulu Kararının ise iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği düşünüldü:

İstanbul Ticaret Borsası ajanı olan davacının, aynı Borsanın Canlı Hayvan ve Et Şubesi İş Talimatnamesinin 47. maddesi uyarınca 31.8.1978 gün ve 76/1637 sayılı yönetim kurulu kararı ile bir hafta süre ile borsaya girmemesine karar verildiğine göre, 521 sayılı Danıştay Kanununun 1740 sayılı yasa ile değişik 67. maddesinin 3. fıkrası hükmüne uygun olarak, sözü edilen işlemin tebliğ tarihinden itibaren 90 gün içinde yukarıda belirtilen yönetmelik maddesinin iptali istemiyle açılan davada, davalının süre defii yerinde görülmeverek işin esasına geçildi:

5590 sayılı Kanununun 85. maddesi, her borsa yönetim kurulunca borsanın iç teşkilatını, iş bölümünü ve işlerin yürütülmesi şeklini gösterir ve meclislerce tasdikli bir iç yönetmelik yapılacağına hükme bağlamış, aynı yasanın 74. maddesi de borsa üyelerine verilecek disiplin cezalarının neler olduğunu ve borsadan çıkarma cezasının asgari ve azami hadlerini belirtmiştir.

Borsa meclisinin 1.4.1954 günlü toplantısında kabul edilen söz konusu yönetmeliğin 47. maddesi, bu yönetmeliğin hükümlerine ve borsa müdürlüğü tarafından alınan tedbir ve verilen emirlere aykırı hareket edenlerin ve sarhoşların muvaketen borsa binasından çıkarılacağına hükme bağladığına göre 5590 sayılı Yasa hükümlerine uygun olarak çıkartılan bu yönetmeliğin disiplin cezalarını kapsayan anılan maddesinde üst hukuk kurallarına aykırılık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle davanın reddine yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 2.000 TL. avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine 3.12.1979 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Bandırma

İcra Hukuk Mahkemesi

Esas No: 1976/63

Karar No: 1976/58

ÖZÜ: Borsa kotasyonuna dahil malların alım satımının süresinde tescil ettirilmemesi nedeniyle re'sen yapılan tescil işleminde ve tescil ücretinin %50 cezalı alınmasında hukuka aykırılık yoktur.

KARAR

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: İtiraz eden borçlu Yağ Sanayi Kollektif şirketini temsilen İsmet Akgün vermiş olduğu 17.6.1976 tarihli itiraz dilekçesi ile alacaklı Bandırma Ticaret Borsası tarafından bazı ticari alışverişlerinin borsadan geçirilmediğinden bahisle kayıt ücreti ve ceza tayin etmek suretiyle aleyhlerine 49.200.-liranın tahsili için icra takibine geçildiğini 5590 sayılı Kanununun 78.nci maddesinde kayıt ücreti yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsilatına ilişkin olarak oda ve borsalarca verilen kararların ilam hükmünde olup icra dairelerince yerine getirileceğini hükme bağladığını, halbuki Bandırma Ticaret Borsasının Yönetim Kurulu kararında bazı ticari alım satımları borsaya kayıt yaptırmadığından ve tescil yapılmadan alışveriş yapılmadığından bahisle tescil ücreti ve bunun %50'si oranında ceza talep edilmekte olduğunu, bunun bir borsa ücreti olup 78.nci maddenin anladığı ve tahdidi içinde kalan ücretlerin kapsamı dışında kaldığını, bu nedenle icra emri tanzimi suretiyle şirket aleyhine icra takibine geçilemeyeceğini, ayrıca Ticaret Borsasının kararına mesnet yapılan olayların varit olmadığını beyan ederek takibin iptalini talep etmiştir.

Alacaklı Bandırma Ticaret Borsası vekili Av. Bahar Tolunay ise iptal talebine karşı vermiş olduğu 26.7.1976 tarihli cevap layihasında 5590 sayılı Kanununun 76.ncı maddesinin 3. fıkrasının Borsaya dahil maddelerin satışının tescil edilmemesi halinde yapılacak muamelelere ait borsa ücretinin %50 fazlasıyla tahsil olunacağını öngördüğünü ve bu maddenin para zamları başlığını taşıdığını, yine 76.ncı maddenin 4.ncü fıkrasının da yukarıda sayılan cezalar için idari ve kazai mercilere başvurulamayacağını belirterek borsa tarafından resen tahakkuk ettirilen para zamlarının kesin olduğunun belirtildiğini bu nedenle takibin dayanağı olan Borsa Yönetim Kurulu kararının ilam hükmünde olduğunu, borçlunun diğer itirazlarının da varit olmadığını beyan ederek talebin reddini istemiştir.

Celpedilen Bandırma İcra Memurluğunun 1976/965 sayılı icra takip dosyasının incelenmesinden, alacaklı Ticaret Borsası Yönetim Kurulu kararına dayanılarak 49.200 liranın tahsili için icra takibine geçildiğini ve bu alacak için borçluya icra emri tanzim edilerek 10.6.1976 tarihinde tabliğ edildiği anlaşılmıştır. İcra emrinin tebliğ tarihine nazaran, borçlunun itirazı kanuni süresi içerisinde yapılmıştır.

Borçlu takibin dayanağı olan Bandırma Ticaret Borsası Yönetim Kurulunun 13.5.1976 tarih ve 976/26 sayılı kararının ilam mahiyetinde olmadığını bu sebeple kendisine icra emri çıkarılmayacağını savunmuştur.

Bandırma Ticaret Borsasının 13.5.1976 tarih ve 976/26 sayılı kararının incelenmesinden bu kararın Borsa üyesi olan Yağ Sanayi Ticaret Kollektif şirketinin 1976 yılında 1.1.1976 tarihinde 13.5.1976 tarihine kadar iştiğal ettiğii konusu olan Borsa kotasyonuna dahil olan nebati yağ, küspe, çeltik, pirinç ve ayçiçeğii alım- satımlarını muhtelif uyarılar rağmen tescil ettirmediiğii nedeni ile 5590 sayılı Kanununun 76.ncı maddesi gereğince %50 cezalı olarak tesciline ve bunların tutarı olan 49.200.-liranın borçludan tahsiline karar verildiğii görülmüştür.

Bandırma Ticaret Borsası Yönetim Kurulunun 13.5.1976 tarih ve 1976/26 sayılı kararı 5590 sayılı Kanununun 76.ncı maddesinin 4.ncü fıkrası uyarınca alınmış bir karardır. Bu karar borçlu Bandırma ticaret borsası Üyesi olan Yağ Sanayii Ticaret Kollektif Şirketinin Borsa Kotasyonuna dahil maddelerden Nebati yağ, Küspe, Çeltik, Pirinç ve Ayçiçeğii alım satımlarında, alım satımların bir iş günü sonuna kadar tescil edilmemesi nedeniyle yapılan muamelelere ait borsa ücretinin %50 fazlasıyla tahsiline dairdir.

5590 sayılı Kanununun 76.ncı maddesinin başliğı para cezaları adını taşımaktadır. Buna göre 76.ncı maddede belirtilen ücretler para cezası namıyla tesmiye edilmektedir.

5590 sayılı Kanununun para cezaları başliğından sonra gelen başliğı ise tahsilattır ve yalnızca 78.nci maddeyi kapsamaktadır. 78.nci madde para cezaları başliğinin cezaları altında yer alan 77 ve 77.nci maddeden sonra gelmektedir. 78. madde kayıt ücreti ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsiline ait oda ve borsalarca verilen kararların ilam hükmünde olduğunu öngörmektedir. Buna göre para cezası niteliğinde olan 5590 sayılı Kanununun 4. ncü fıkrasına göre tahsiline karar verilmiş olan ücretin 5590 sayılı Kanununun 78. maddelerinde belirtilen para cezalarında olduğu ve buna ilişkin Borsa Yönetim Kurulu kararının da ilam hükmünde olduğu merciimizce anlaşılmış ve kabul edilmiştir.

Borçlunun diğier itirazları ise dar yetkili merciimizin inceleme yetkisi dışındadır. Bu sebeplerle borçlunun itirazının reddine karar verilmesi gerekli görülmüştür.

HÜKÜM: Yukarıda açıklandığı üzere: Borçlunun yerinde olmayan iptal isteğinin reddine,

Borçludan Harçlar Kanunu hükümleri gereğince 15 Lira maktu red harcı alınmasına; peşin alınan harç bunu karşıladığından tahsiline yer olmadığına,

Alacaklı vekili için takdir edilen 550 Lira maktu vekalet ücretinin borçludan alınarak alacaklıya verilmesine,

Duruşma giderlerinin borçlu üzerinde bırakılmasına, Yargıtay yolu açık olmak üzere borçlu vekili Av. Mahmut Mutlu ile alacaklı vekili Av. Bahar Tolunay'ın yüzlerine karşı karar verilip açıkça anlatıldı. 9.8.1976

Danıştay

Sekizinci Daire

Esas No: 1975/1826

Karar No: 1976/1639

ÖZÜ: Kooperatif şirketlerden ek aidat talep edilemez.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K.Md.26, 5542 s. Kurumlar Vergisi K. MD. 1-B

Davanın Özeti: 5590 sayılı Kanunun 26. ncı maddesine göre ek aidat istenmesine ilişkin işlemin, kooperatif şirketlerden ek aidat alınamayacağı bildirilerek iptali istenmektedir.

KARAR: 5590 sayılı Kanunun ek aidatla ilgili 26.ncı maddesinin 4.üncü fıkrasında 5422 sayılı kurumlar vergisi kanununun 1.inci maddesinin (A) ve (C) fıkralarında “kurumların munzam aidat ödedikleri kurumlar vergisinin yüzde beşidir.” denilmek suretiyle hangi kurumlardan ek aidat alınacağı belirlenmiştir.

Kooperatif şirketler, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı kanunla değişik 1.inci maddesinin (B) fıkrasında yer almış olduğuna göre davacı kooperatiftan ek aidat istenmesinde 5590 sayılı Kanunun söz konusu hükmüne uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle dava konusu kararın iptaline 13.5.1976 gününde oy çokluğu ile karar verildi.

ANAYASA MAHKEMESİ

Esas No: 1972/40

Karar No: 1972/61

ÖZÜ: 5590 sayılı Kanunun munzam aidatla ilgili 26. maddesi Anayasaya aykırı değildir.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 26, Anayasa Md. 61

DAVA: İstanbul Ticaret Odasınınca 5590 Sayılı Kanunun 26. maddesine dayanılarak tahakkuk ettirilen munzam aidat dolayısıyla açılan icra takibine itiraz etmeleri üzerine davalılar aleyhine itirazın iptali ve alacağın inkar tazminatı ve temerrüt faizi ile birlikte tahsili için açılan ve İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1971/865/866/868 esas sayılarına alındıktan sonra birleştirilen üç davada davalılar vekilince 26. maddenin Anayasa'nın 61. maddesine aykırı olduğu yolunda ileri sürülen iddianın ciddî olduğu kanısına varan mahkemece Anayasa Mahkemesine başvurulmasına 16/6/1972 gününde karar verilmiştir.

KARAR: Ticaret ve Sanayi Odaları, görev ve yetkileri kanunla belirlenmiş, tüzel kişiliği olan, meslekî nitelikteki kamu kurumlarıdır. (5590 sayılı kanun: madde 1). Böylece Anayasa'nın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin 122. maddesi kapsamına girmektedirler.

5590 sayılı Kanunun 1. ve 5. maddeleri kurullarına bir göz atılırsa bu odaların hizmet ve görevlerinden hemen hemen hepsinin kamuyu ilgilendiren alana girdiği görülür. Ticaret ve Sanayinin genel menfaatlere uygun biçimde gelişmesine çalışmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını izlemek, kaydetmek ve yaymak, tüzükte gösterilecek ticaret ve sanayiye ilişkin belgeleri düzenlemek ve onamak, Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak; Bu Bakanlığa mevzuatla verilmiş işlerden odalara aktarılanları görmek, ticaret ve sanayi erbabınca uyulması gereken mesleki kararlar almak, ticaret mallarının niteliklerini saptayacak laboratuvarlar kurmak, ticaret ve sanat kursları, sergiler, panayırılar, müzeler, kütüphaneler açmak oda görev ve hizmetlerinin belli başlılarındanır.

Kayıt ücreti, yıllık aidat, munzam aidat, misil zamları ve para cezaları (Madde 24) oda gelirlerinin en önemlilerini oluşturur. Bunlardan kayıt ücreti, yıllık aidat ve kesinleşmiş zamlarla para cezalarının tahsiline ilişkin oda kararları ilam hükmündedir. Ve icra dairelerince yerine getirilir. (Değişik madde 78).

Ticaret ve Sanayi Odalarının yukarıda özet olarak açıklananlarda beliren niteliğinin, Kanunun 24. maddesinde oda gelirleri arasında sayılan, itiraz ve inceleme konusu 26 maddede ise ayrıntılıyla tanımlanan ve koşullara bağlanan Munzam aidatı Anayasa'nın değişik 61. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesi içine giren bir çeşit akçalı yüküm durumuna getirdiği ortadadır.

Anayasa'nın 61. maddesinin ikinci fıkrası kuralına göre vergi, resim ve harçlar ve benzeri mali yükümler ancak kanunla konulur.

Anayasa Mahkemesinin bu konuya ilişkin kararlarında belirtildiği üzere: (Sözelimi 1969/65-1970/16 sayılı, 24.3.1970 günlü karar 21.7.1970 günlü, 13555 sayılı Resim Gazetede; Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi; Sayı 8, Sayfa 220-225) Anayasa Koyucunun, her türlü akçalı yükümlüğün kanunla konulmasını buyururken, keyfi ve takdiri uygulamaları önleyecek ilkelerin kanunda yer alması gerektiğini gördüğünde kuşku yoktur.

Kanun koyucunun yalnızca konusunu belli ederek bir akçalı yükümlüğün ilgililere yükletilmesine izin vermesi, bunun kanunla konulmuş sayılabilmesi için yeterli değildir. Yükümlükler, ancak yasal düzenlemelerde belli başlı öğeleri açıklanmış ve çevreleri kesin çizgilerle belirtilmişse, Anayasa'nın değişik 61. maddesine uygun bir nitelik kazanırlar.

5590 sayılı Kanununun münzam aidata ilişkin 26. maddesi, öteki tamamlayıcı yasal kurullarla birlikte ele alınınca görülecek şudur:

Yükümlü, matrah, oran tavan 26. maddede açıkça gösterilmektedir. Zamanaşımı kanununun 89. maddesinde yer almıştır. Geçici 4. maddede gelir vergisi, esasına göre vergi tahsil edileceği yıla kadar geçen süre içinde aidat ve münzam aidatta kazanç vergisi, daha sonraki dönemde ilişkin bulunduğu yılın vergi esaslarının uygulanmasını öngören bir düzenleme vardır.

Tahsil usulüne gelince,; önce şöyle bir açıklamanın yapılması yerinde olacaktır. Akçalı bir yükümlüğün mutlaka özel bir tahsil usulüne bağlanması ve usulün yükümü getiren yasa da belirlenmesi zorunluluğu yoktur. O yükden doğan alacağın tahsilinde uygulanmağa hukukça elverişli bir genel yasal düzenleme varsa, yükümlüğün tahsil usulünün de yasa ile belirtilmiş sayılması gerekir.

Borçların yerine getirilmesi konusunda yasal düzenleme ile saptanan iki yol vardır. Bu yollardan birincisi genellikle devlete, il idarelerine ve belediyelere ait kamu alacaklarına ilişkindir; 21.7.1953 günlü 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanunla düzenlemiştir. Bu kanun başka yasaların gönderme yaptığı her çeşit alacaklar hakkında da (6183 sayılı Kanun madde 1,2). 6183 sayılı Kanun kapsamına girmeyen ve girmemesi nedeniyle de bir alaktan doğmuş gibi olan da doğrudan doğruya özel hukuk alanı sınırları içinde kalan borçların ödetilmesi için de, 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun düzenlediği yol bulunmaktadır.

5590 sayılı Kanununun itiraz konusu edilen 26. maddesinin tanımladığı ve koşula bağladığı münzam aidat hakkında 6183 sayılı Kanunun uygulanmasını sağlayacak bir kurala, 5590 sayılı Kanunda yer verilmemiştir. Buna karşılık 78. maddede kayıt ücretinin, yıllık aidatın, kesinleşmiş zamlarını ve para cezalarının tahsiline ilişkin oda kararlarının ilam hükmünde olduğu ve icra dairelerince yerine getirileceği açıklanmıştır. Kural, aynı zamanda odaların bu nitelikte alacaklarının tahsil için 6183 sayılı Kanunun değil 2004 sayılı Kanunun düzenlediği yolun uygun görüldüğünün açık işaretidir. Münzam aidatın belirli bir tahsil usulü bulunduğu ve onun da 2004 sayılı Kanunla belirlenmiş ilamsız takip usulü olduğu bu yönden de açıklığa kavuşmuş olmaktadır.

Yukarıdan beri açıklananlarla anlaşıldığı üzere 5590 sayılı Kanunun 26. maddesinin Anayasa'nın değişik 61. Maddesine veya başka bir kuralına aykırılığı yoktur. İtirazın reddi gerekir.

SONUÇ: 5590 sayılı Kanunun 26. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine 26.12.1972 gününde oybirliğiyle karar verildi.

AZLIK OYU: 5590 sayılı Kanunun 78.nci maddesi kapsamı dışında kalan munzam aidata ilişkin anlaşmazlıkların çözümü adli yargı yerine ait bulunduğuna göre davalı odanın bu konudaki kararı idari davaya konu olabilecek kesin bir idari işlem niteliğinde değildir. Davanın bu sebeple reddi gerektiği oyu ile karara karşıyız.

DENİZLİ

İcra Tetkik Mercii

Esas No: 1970/116

Karar No: 1970/322

ÖZÜ: Aidatın tahsili hakkındaki kararın icraen yerine getirilmesinin durdurulmasına mahal yoktur.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K.Md.78

DAVA: Alacaklı Denizli Ticaret Borsası vekili borçlunun borsa üyesi olduğunu 5590 sayılı Kanununun 78.inci maddesi gereğince borçlu bulunduğu iddia edilerek, itirazın reddine karar verilmesini istemiştir.

KARAR: Borçlu, borsa üyesi kabul edilmesinin kanunen mümkün olmadığını iddia ederek dilekçede itirazda bulunmaktadır. Üyeliğe itiraz mercii, İcra Tetkik Mercii değildir. Alacaklının takipte dayandığı Denizli Ticaret Borsası Yönetim Kurulu kararı ilâm mahiyetinde sayılan belgelerdendir. Bu gibi belgelere karşı itiraz değil, ancak icranın geri bırakılması istenebilir. Bu da borcun itfa veya ihmal edilmiş veya müruru zaman iddiası ile mümkündür. borçlu taraf böyle bir iddiada bulunmadığı gibi, bunların varlığını isbat edecek yetkili mercilerce düzenlenmiş veya tasdik edilmiş veya imzası İcra Dairesinde, tetkik mercisinde veya mahkeme önünde alacaklı tarafından ikrar olunmuş herhangi bir belgede ibraz etmemiştir.

Bu itibarla borçlunun, icranın (takibin) geri bırakılması hususundaki talebi yerinde görülmemiştir.

Yukarıdaki sebeplere binaen borçlunun haksız görülen talebinin reddine ve hakkındaki icra takibinin devamına.... 15.10.1970 tarihinde verilen karar davacının gıyabında, davalı alacaklı vekilinin yüzüne karşı açıkça okunup, temyizi kabil olmak üzere anlatıldı.

YARGITAY

İCRA İFLAS DAİRESİ

Esas No: 7798

Karar No: 7625

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere Temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre yerinde bulunmayan temyiz sebeplerinin reddiyle, usul ve kanuna uygun olan Merci kararının İ.İ.K. nun 366 ve H.Y.U.K. nun 438. nci maddeleri uyarınca onanmasına 7.7.1970 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

Ticaret Dairesi

Esas No: 1970/3024

Karar No: 1970/3129

ÖZÜ: Borsaca tahakkuk ettirilen tartı ücretleri, yapılan hizmet karşılığı alınmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 55/4

KARAR: Et ve Balık Kurumunun 22.12.1964 tarihli yazısı ile kantarın Şubat 1960 tarihinden itibaren davalı emrine tahsis edilmiş olduğunun ve davalının memuru vasıtası ile tartı hizmetinin görüldüğünün anlaşılması ve davacının iddia ettiği gibi iadesini isteği paranın kendisine geri verilmesi hakkında borsa meclisinin bir kararı bulunduğunu isbat edememiş bulunmasına göre, yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile Usul ve Kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına 8.9.1970 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

ELAZIĞ

İcra Tetkik Mercii

Esas No: 1968/157

Karar No: 1968/23

ÖZÜ: Borsaya dahil bir maddenin borsa dışında alım-satımının yapılmasından dolayı verilen para cezasına ait icra takibinin durdurulmasına mahal yoktur.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 37-77-78

DAVA: 5590 sayılı Kanunun 77.ci maddesinin vermiş olduğu yetkiye istinaden bu kanunun 52.nci ve bu kanunu uygulayan 3/13070 sayılı Tüzüğün 38.nci maddesinin hükmüne aykırı olarak harekette bulunarak borsaya dahil bulunan pamuk alımını borsa haricinde yaptığından, borsa yönetim kurulunun 22.12.1967 tarih ve 3/8 sayılı taklifi, meclisin 23.12.1967 tarih ve 26/36 sayılı tastik kararına müsteniden tarh olunan 200 Lira nakdî cezanın Çukobirlik Kooperatifinden tahsilini tazammun eden karara müstenit bulunmaktadır.

Muteriz ve şikayetçi Çukobirlik Kooperatifi Müdürü, kendisine tebliği edilen icra emrine karşı müddetinde verdiği 23.1.1968 tarihli dilekçe ile 5590 sayılı Kanunun 37.nci maddesinin son fıkrası, müstahsillerin veya istahsal amillerinin borsaya kaydolanma mecburiyetinde bulunmadıklarını amir bulunduğunu, kooperatifin tesellum eyledikleri pamukların alımı dolayısıyla borsaya kaydını icap ettirecek hukukî bir gerekçenin mevcut olmadığını, Tüzüğün 86.nci maddesi gereğince itirazın kesinleşmesine değin tahsile mütedair meclis kararlarının infaz olunamayacağını derpiş etmekte olduğuna ve esasen bu teşekküllerin ticaret borsalarına kayıtlı bulduklarını beyan ile şikayetinin kabulü ile takibin durdurulmasını talep etmiştir.

KARAR: 5590 sayılı Kanunun hususî bir kanun olduğuna, bu kanunun 77.ci maddesinin oda ve borsalara tanıdığı yetkiye, 78.ci maddesi gereğince (Kayıt ücretleri ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla, para cezalarının tahsillerine ait oda ve borsa meclislerince verilen kararların ilâm hükmünde oldukları) sarahaten beyan edilmiş bulunmasına, nitekim mezkur kanunun 37.ci maddesinde "Ticaret borsalarına dahil maddelerin alım veya satımı ile iştigal edenler buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolmaya mecburdurlar." şeklindeki amir hükümler muvacehesinde borçlu Çukobirlik Tarım Satış Koopetatifinin yukarıda özeti geçirilen şikayeti yerinde görülmemiş olduğundan, şikayetin reddi mercice izah edilen kanun ve maddelerine göre kavli mücerredinde kalmıştır.

Muteriz Çukobirlik'in şikayet ve itirazının reddine ve takibin devamına,

Şayet şikayetçi, Çukobirlik talebinde ısrar etmesi halinde İcra İflas Kanununun 72.ci maddesi gereğince menfî tesbit davası açabileceğine, tarafların yüzlerine ve kanun yolları açık olmak üzere 21.5.1968 gününde alenen ve usulen karar verildi.

YARGITAY

İcra İflas Dairesi

Esas No: 8443

Karar No: 9286

İcra İşleri Tetkik Mercii kararlarından hangilerinin temyiz olunabileceği özel hükümlerle ,genel olarak da İ.İ.K.nun 363.ncü maddesinde birer birer açıklanıp gösterilmiştir. Bunların dışında kalan mercii kararları kesindir.

Yargıtayca incelenmesi istenen karar, bu maddelerle tesbit edilen kararlar arasına girme-yip, kesin nitelikte bulunduğundan temyiz dilekçesinin reddine 17.1.1968 gününde oybirli-ğiyle karar verildi.

İSTANBUL

Onyedinci Asliye Hukuk Mahkemesi

Esas No: 1964/649

ÖZÜ: Borsa idaresince tahsil edilen kantar ücretleri ifa, edilen hizmet karşılığı alınmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 55/ç

DAVA: Davacılar vekili; müvekkillerinden ile diğer müvekkillerinin mürisi canlı hayvan müteahhidi olduklarından, 1961-1962 yıllarında Et ve Balık Kurumunun Zeytinburnu Et Kombinası Müdürüne canlı hayvan vermişler, 20.4.1962 tarihine kadar mezkur kombinada davalının kantarı bulunmadığı için, aradaki mukavelenin 4. maddesi gereğince teslim edilen hayvanlar kombinanın kantarında tartılmış olduğu halde davalı, kantar tartı ücreti namında 13.364 Lira 82 kuruş tahakkuk ettirip tahsil etmiş, ahiren davalının bünyesi içinde bulunan meclis 10.9.1963 tarihinde (Mezkur yıllara ait talep edilen kantar tartı ücretlerinin alınmamasına, bunların terkinine) karar vermiş, altı şahsa ait tartı ücreti terkin edildiği halde müvekkillerine alınan para iade edilmediğinden müddeabih 13.364 Lira 82 kuruşun dava tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsilen karar verilmesini istemiştir.

KARAR: İstanbul Ticaret Borsası 2.12.1964 günlü yazısında; Zeytinburnu Et Kombinasında yapılan satışlardan dolayı 1956 yılından 1959 yılı sonuna kadar tartı ücreti alınmadığı, vaki yazışmalar neticesinde Ticaret bakanlığının emri üzerine Et ve Balık Kurumu ile borsa arasında bir protokol tanzim edilerek kurumun kantarının borsa emrine tahsis edildiği, bu protokol gereğince 1.2.1960 tarihinden 20.4.1962 tarihinde kadar kurumca borsa emrine tahsis edilen kantardan, borsanın vazifeli memuru tarafından tartılarının yapıldığı, bu sebeple hizmet ücreti alındığı, 20.4.1962 tarihinde ise borsada ithal edilen kantarın yerine monte edilerek hizmetin görülmesine devam edildiği bildirilmiştir.

2- Toplanan delillere ve ibraz edilen vesikalara göre:

a) Davacılar, ... ve diğer davacıların mürisi, 1961-1962 yıllarında Et ve Balık Kurumunun Zeytinburnu Et Kombinasına canlı hayvan vermeği taahhüt etmişler ve vermişlerdir.

b) Bu hayvanlar 20.4.1962 tarihine kadar adı geçen kuruma ait olup davalıya tahsis edilen bu davalının bir memuru tarafından kullanılan kantarda tartılmıştır. Davalı, bu hizmete karşılık davacılar 13.364 Lira 82 kuruş tartı ücreti almıştır.

c) Bu para bir hizmet karşılığı olarak alınmıştır. Bu bakımdan Borçlar Kanununun 126. maddesi gereğince 5 yıllık zaman aşımına tabidir. Ancak hizmet ifa, edildiğinden bunun istirdadı düşünülemez. Kantar kime ait olursa olsun, hizmet ifa, edilmiştir. Tartıyı yapan memur ve davalı borsaya aittir. Kaldı ki kantar, kurum tarafından mezkur tarihe kadar davalıya tahsis edilmiştir.

d) Davacıların istinat ettikleri 10.9.1963 gün ve 51 sayılı kararın hadiseye şumulü yoktur. Zira kararda açıkça 1957-1960 yılları arasında kombinaya satılan canlı hayvanlara ait

tescil ücretlerinden bakiye 25.647 Lira 49 kuruşun terkin edildiği zikretmiştir. Esasen yukarıda 1 nolu bendde zikredilen yazıda, 1959 yılı sonuna kadar tartı ücreti alınmadığı beyan edilmiştir. Bundan başka mezkur karar davalı borsa ile Et ve Balık Kurumu arasındaki yazışmalar sonunda alınmış ve adı geçen kurumu ilgilendirmektedir. Bu sebeplerle dava sabit ve haklı görülmemiştir.

Yukarıda izah edildiği üzere dava sabit ve haklı görülmediğinden reddine, kabili temyiz olmak üzere 28.12.1965 tarihinde karar verildi.

YARGITAY

YARGITAY

İcra İflas Dairesi

Esas No: 1967/4467

Karar No: 1967/4536

ÖZÜ: Oda ve borsaların aidat, gecikme zammı ve para cezalarının tahsiline müteallik kararları 5590 sayılı kanun gereği ilâmların icrası yoluyla infaz olunur.

KARAR:

Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsaların aidat, zam ve para cezalarının tahsiline müteallik kararları 5590 sayılı kanunda mevzuu hükümler mucibi ve ilamların icrası yoluyla infaz olunur. Varit bulunmayan temyiz itirazlarının reddiyle, merci kararlarının İ.İ.K.nun 366 ve H.U.M.K.nun 438 ci maddeleri uyarınca onanmasına 9.5.1967 gününde oy birliğiyle karar verildi.

DANIŞTAY

Sekizinci Daire

Esas No: 1966/4516

Karar No: 1968/1300

ÖZÜ: Kollektif Şirketin gelir vergisi mükellefi olmaması, bu mükellefiyetin ortaklarına terettüp etmesi, munzam aidatın ödenmesi yükümlülüğünü bertaraf etmez.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K Md. 26; 193 s.k. 5422 s.k.

DAVA: Davalı oda meclisince Şirket adına munzam aidat tahakkuk ettirilmesine 4 Kasım 1966 tarih ve 29615 sayılı kararın mevzuata aykırılığın ileri sürülerek iptali talep edilmektedir.

KARAR: Davacı Petrol ve Ticaret Kollektif Şirketi, İstanbul Ticaret Odasınınca Şirket adına munzam aidat tahakkuk ettirilmesine ilişkin olan dava konusu kararın usulsüz olduğunu ileri sürmekte ve 5590 sayılı ticaret odaları kanununun 26 ıncı maddesi; “munzam aidat sayayıcı veya taciri o yıl zarfında elde ettiğı ticari veya sınai kazançtan gelir vergisine matrah teşkil eden miktarın binde biridir.” hükmünü koyduğunu; ne 193 sayılı Gelir Vergisi ne de 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre, kollektif Őirketlerin, Şirket adına vergi vermediklerini, ancak Şirketin senelik kar ve zararı hesaplandıktan sonra ortaklarca hisselerine düşecek kâr miktarı üzerinden ortakların yıllık mükellefi olmadığına göre adına munzam aidat tahakkuk ettirilmesinin mümkün bulunmadığını beyan ettiğı, dava dosyasının incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Kollektif Şirketin gelir vergisi mükellefi olmaması ve bu mükellefiyetin ortaklarına terettüp etmesi hususu, 5590 sayılı Kanununun 26 ıncı maddesiyle vazolunan ve nisbeti gelir ile ifade olunan munzam aidatın ödenmesi yükümlülüğünü bertaraf edemez.

Açıklanan sebeplerle dava konusu işlemde yukarıda anılan 26 ıncı maddeye aykırılık olmadığından davanın reddine, 9.4.1968 gününde oybirliğı ile karar verildi.

İSTANBUL

Altıncı Asliye Hukuk

Esas No: 1966/517

Karar No: 1966/725

ÖZÜ: Amme hizmeti ifa eden ticaret borsalarının işlemlerinden doğan ihtilaflarda adli mahkemeler vazifeli değildir.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 78

DAVA: Davacı anonim şirketin İstanbul Ticaret Borsasında kayıtlı olmadığı ve bu sebeple aidat borcu ve bunun ödenmemesinden doğabilecek aidat cezası mevzuu bahis olmayacağı ve bir netice davalıya icrada talep olunan 6876, 61 Lira borçlu bulunulmadığının tesbiti davasıdır.

KARAR: Davalı İstanbul Ticaret Borsası 17/6/1965 tarihinde işbu paranın tahsili için aleyhine İstanbul 6 ıncı İcra memurluğunda takip talebinde bulunmuş ve vaki şikayet üzerine İcra Tetkik Mercii'nin 7.4.1966 tarih ve 779/246 sayılı ilâmı ile takibin İstanbul Ticaret Borsası mazbatasına müstenit olduğundan ve bu mazbata 5590 sayılı kanunun tadil eden 6233 sayılı kanunun 78 inci maddesi gereğince ilâm hükmünde bulunduğu, şikayetçi şirketin ilâmın esasına ilişkin şikayetinin tetkik mercii'ne ait olmadığından takibin iptali talebinin reddine karar verilmiş ve verilen kararın henüz kesinleşmeyip Yargıtayda bulunduğu tarafların tesaduku ile anlaşmıştır.

İcradaki takibi mesnet teşkil eden ve işbu davanın açılmasına esas olan İstanbul Ticaret Borsasının 28 Ağustos 1961 gün ve 15977 sayılı beyannamesi olup bu beyanname Ticaret borsası idare heyetinin bir kararına müstenittir. Bu karar ise idarî bir karardır. İkame olunan dava idari bir kararın durdurulmasını hedef tutan bir davadır. Amme kanunlarının uygulanması idarî bir tasarruf olup bunlara karşı açılacak davalar idarî mahiyettedir. Keza, amme kanunlarının doğru uygulanmamasından veya idari bir kararın tevhit edeceği zararın veya tazminatın durdurulması davaların Danıştay K.nun 23 üncü maddesi gereğince Danıştaya aittir.

Son Ticaret Kanununun 72.nci maddesi gereğince menfi tesbit davaları icra takibinden önce takip sırasında açılacağından ve icra takibi ise 17.6.1965 tarihinde yapılmış olup, bu husustaki şikayet tetkik mercii'nce 7.4.1966 tarihinde karara bağlanmış olduğundan, 29.6.1966 tarihinde açılan işbu davanın filhal istima kabiliyeti de bulunmamaktadır.

Binaenaleyh bir amme vazifesi gören İstanbul Ticaret borsasının fertlerle olan münasebetlerinde amme kanunlarının verdiği yetkiye istinaden bir amme kudreti istimal ederek fertlerden mümtaz vaziyette vaki olan hareket ve muamelesinden tahaddüs eden ihtilafların tetkikinin idarî kazanın vazifesi cümlesinden olduğu asil kaide bulunduğu devletin amme hizmetlerini ifa maksadı ile vaz ettiği kanunların tatbikinde olduğu gibi hakimiyet hukukunun istizam ettiği idarî bir muamele ve bir karar ve tasarruflardan doğan ihtilafların halline hususi kanunlarında gösterilen idarî makamlar vazifeli olup, işbu davanın rüyetine adli mahkemeler vazifeli bulunmamaktadır.

DANIŞTAY

Sekizcinci Daire

Esas No: 1969/126

Karar No: 1969/4453

ÖZÜ: Şirket nevi deęiŐiklięinden önceki devreye ait tahakkuk eden munzam aidatın ödenmesi gerekir.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K.Md.26, TTK Md. 152

DAVA: Evvelce kollektif Şirketi iken nevi deęiŐirme suretiyle anonim Şirket niteliğini kazandıklarını beyanla nevi deęiŐiklięinden önceki devrede 1967 yılı için talep olunan 5000 Lira munzam aidata, kâr etmediklerini beyanla vaki itirazlarının reddine dair işlemin iptali isteğidir.

KARAR: Kollektif Şirket iken Türk Ticaret Kanununun 152 inci maddesi gereğince nevi deęiŐirmek suretiyle anonim Şirket olan davacının, nevi deęiŐiklięinden önceki devrede 1967 takvim yılı ve 1968 hesap yılı olarak ödediği kurumlar vergisi miktarda gözönünde bulundurularak 5590 sayılı kanunun 26. inci maddesinde belirtilen nisbetler dairesinde Ticaret Kanununun 152 inci maddesi uyarınca davacı Şirket adına tahakkuk ettirilen munzam aidatta mevzuata aykırılık görölmemiŐtir.

Bu sebeple mesnetten mahrum bulunan davanın reddine, 18.12.1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

İSTANBUL

Altıncı İcra Tetkik Mercii Hakimliği

Esas No: 1967/761

Karar No: 1967/221

ÖZÜ: Borsanın iâm niteliğindeki karar idarî mercilerce iptal edilmeden icra takibi durdurulmaz.

İLGİLİ MEVZUAT: 5590 s.K. Md. 78

KARAR: İtiraz ve Şikayet müşteki Şirketin ticaret borasına kaydedilip edilmemesinin icap edip etmediğini, ticaret borasına kayıtlı bulunup bulunmadığını da halleden İstanbul Ticaret Borsasının 14/Kasım/1966 gün 170102 sayılı ilâma müstenittir. Mercimiz ilâm Mahiyetinde hüküm vermeye yetkili bulunan merci tarafından verilen bir hükmü iptal yetkisine haiz değildir. Takip müstenidi ilâm mahiyetindeki karar idarî mercilerce ortadan kaldırılmadıkça mercimizce takip durdurulamaz.

Bu itibarla varit görülmeyen itiraz ve Şikayetin icra emri ve takibin iptali taleplerinin reddine, 8/4/1967 tarihinde evrak üzerinde temyiz yolu açık olmak üzere karar verildi.

DANIŞTAY

Altıncı Daire

Esas No: 54/1131

Karar No: 56/1047

ÖZÜ: Tasfiye halinde olan ve tasfiye halinde iken ticari faaliyette bulunmayacağı belirtilen üyeden aidat istenemeyeceği gibi, fevkalade dereceye ithali yapılamaz.

DAVA: 1.1.1951 tarihinden itibaren tasfiye haline geçtikleri halde 1952 senesi için aidat tahakkuk etirilmesi ve bu aidatın fevkalade dereceye yükseltilmesine vaki itirazlarının reddine dair Birlik kararının 1.1.1951 den itibaren borsadan kaydının silinmiş olması icabettiği, hiç biri faaliyette bulunmadığına göre, fevkalade dereceye ithaline sebep bulunmadığından bahisle bozulması ve tahsil edilen 100 liranın geri verilmesi talebin ibarettir.

KARAR: Davacı Şirketin 1.1.1951 tarihinden itibaren tasfiye haline girdiği ve keyfiyetin sicilli Ticaret Gazetesi ile ilan ve 30.12.1950 tarihli mektup ile İstanbul Ticaret Borsasına bildirdiği ve tasfiye halinde iken ticari faaliyette bulunmasına tasfiye kararı gereğince imkan olmadığı dosyadan anlaşılmıştır.

Bu durumda, davacı şirketten aidat aranması ve faaliyette bulunmadığı halde fevkalade dereceye ithalinde isabet bulunmadığı aşıkâr olduğundan, davanın kabulü ile dava konusu kararın bozulmasına 15.4.1954 tarihinde ittifakla karar verildi.